ޖަޢުމިއްޔާ

ޢާއްމު ކޮމިޓީގެ 7 ވަނަ ބައްދަލުވުން. (26.04.2010)

(ބައްދަލުވުމުގެ ފުރުން ބައި ރެކޯޑް ކުރެވިފައެއް ނުވޭ)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޕެންޝަން ދިނުމާ ބެހޭ ގޮތުން ކޮންމެވެސް އެއްޗެއް ވިދާޅުވުމަށް އަޅުގަނޑު މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު އަރުވާނަން. އެ ގޮތުން މުޙައްމަދު ޝިފާޒަށް ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ބާރަށް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުޙްތަރަމް ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހިތުން އަޅުގަނޑުމެން މިހާރަކަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްތެރިންނަށް އެބަ އޮތް ޤާނޫނެއް ހަދައިދީފައި. ލޭބަރު ލޯ އެބަ އޮތް. ދެން ހަމަ އެއާއެއްކޮށް ޕެންޝަނާ ބެހޭ ޤާނޫނު. އެހެންވީމާ، އެ ދެ އެއްޗެއް ތަޢާރުޟް ނުވާ ކަމަކަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑުމެން ހީވަނީ ރަނގަޅުވާނީ އޮތް ގޮތަށް އެ ކަންތައްތައް ކޮށް ނިންމުމަކީ އެއީ ހަމަ އެންމެ އެދެވިގެންވާ ގޮތް ހެން. ހަމަ މި ތަންގައި ވެސް ތިބޭނީ މުވައްޒަފުން. އެހެންވީމާ، މުވައްޒަފުންނާ ބެހޭ ގޮތުން ހަދާފައިވާ ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ކުރެވޭނެ ރާއްޖޭގައި މަސައްކަތްކޮށް ކުރާ ހިނގާ އެއްގޮތްކަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިއެއް ނުވޭ އެއީ މާ ބޮޑު ބަދަލެއް ގެނެސްދޭ ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ވަކިން އަދި އެއްކަލަ ގޮތުގައި ހަމަ ކަންތައްތައް ކުރެވިގެންދާ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލެއް ނުކުރަމާ. އެ ޤާނޫނު އެ ބެހިފައިވާ ގޮތަށް ކުރެވެން. އެހެންވީމާ، އެ ގޮތަށް އެކަން ކުރުމަކީ ހަމަ އެންމެ އެދެވިގެން ގޮތް ވާނީ އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޝިފާޒުގެ ވާހަކަ އަހަން އެއްކޮށް ދަންނަވާލާނަން. އަޅުގަނޑު މިއާ ބެހޭ ގޮތުން މައުލޫމާތު ސާފުކޮށް ބޭރުބޮޑުމުގައި މި ގަވާއިދު ހެދިފައި މި ވަނީ ސިވިލް ސަރވިސް އިން މުސްކުޅިވުމާބެހޭ ޤާނޫނުން އެދި ހިނގަމުންދާ އެއްގޮތަށް ކަމަށް އަޅުގަނޑު މަޢުލޫމާތު ލިބިފައި މި އޮތީ. ދެން އަޅުގަނޑު އިދާރީ ބާބުން

މައުޟޫޢު ސާފުކުރިއިރު ވެސް ހަމަ އެ ގޮތަށް އިދާރީ މޭޒުން ވެސް ޖަވާބުދެއްވާފައި އުޅެއްޖެ. އެހެންކަމުން އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން ރިޔާސަތުން ފުރުޞަތު އެރުވުމުގެ ކުރިން.

ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރިޔާޟު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތާއީދު ކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން މި ވަގުތު ކޮމިޓީ އަށް އިތުރު މެންބަރުން ވަޑައިގެންނަވައިފި. އެއީ ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް އަޙްމަދު. އަދި ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަރީފް. އަދި ފެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ މުޙައްމަދު. މި ވަގުތު އަޅުގަނޑުމެން މި ބައްދަލުވުން ކުރިޔަށް މި ދާ ކަމަކީ ޖަލްސާ ކުރިޔަށް މި ދާ ކޮޅަކަށް ޕާލިމެންޓްރީ ސަރވިސްގެ މުވައްޒަފުންނާ ދިމާވާ ބައި ގޮތުން ނުވަތަ ވަކިކޮށްދީފައި ތި އިންތިޚާބާ ބައި ގޮތުން ވާހަކަދެއްކުމުން މި ދަނީ. މިހާރު މި އޮތީ ހުށަހެޅިފައި. އެއީ މިހާރު މަޖިލީހުގެ އިދާރާ އިން ފޮނުއްވާފައި މި ވާ ގޮތަށް، މި ގޮތް ސަރކިއުލަރގެ ގޮތުގައި ރިޕޯޓުކޮށްފައި އަދި ވަޒީރު އާ ބައި ފޮނުވާ ހިސާބަށް ގޮތެއް ކަމަކީ ނިމުނު އެ ގޮތް ފޮނުވާލަން ސިޔާސީ ހުށަހެޅުއްވާފައިވާ ކަމަށް. ދެން އަޅުގަނޑު މި ވަގުތު ބައްދަލުވުން ކުރިޔަށް ގެންދިޔުމަށް ކޮމިޓީ ނިންމާފައިވާ ގޮތް ފާހަގަކޮށްލަން. އެހެން ރައްޔިތުން، އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ކޮމިޓީ ވޯޓަކަށް ނިންމާފައިވާ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގެނެސްދެނީ. އެހެން ރައްޔިތުން އަޅުގަނޑުމެން ވޯޓަކަށް އަހާލާނަން. ސިޔާސީ ކޮމިޓީއަކުން. އެ ކޮމިޓީތަކުގައި މިހާރު އިތުރު ތަރުތީބުގައި ވާ ގޮތަށް ފާސްކުރަން. އެހެންކަމަށްވާތީ އެ ގޮތަށް ތާއީދުކުރައްވާ ބޭފުޅުން ވޯޓުދެއްވުން އެދެން. (ވޯޓު ދެއްވުން) އާދެ، އެހެންވީމާ، ކޮމިޓީގެ އިއްތިފާގުން މިދި ފާސްވެފައި ވާތީ އެ ވާހަކަ ހަމަ ދަންނަވާލަން. އާދެ، ދެން އަޅުގަނޑުމެން އެޖެންޑާގައި މި އޮތީ ގަވާއިދުގެ އެއީ އާއްމު ކޮމިޓީގެ ގަވާއިދުގެ މައްސަލަ. އެކަމަކު އެ ކަމަށް ދިއުމުގެ ކުރިން މެންބަރުން ފަރާތްތަކުގައި ހުށަހެޅިފައިވާ އެޖެންޑާގައި އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާލަން.

ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ މަނިކު ވާހަކަދައްކަވަމުން:

އާދޭ، ގަވާއިދުގެ ވާހަކަދައްކަވާތީވެ، އަޅުގަނޑު އެބަ އޮތް މި ގަވާއިދަށް އިސްލާހެއް ހުށަހަޅަން ބޭނުންވެފައި. މިއީ ވަރަށް މުހިއްމުކޮށް ހުށަހަޅަންޖެހޭ ގަވާއިދަކަށް ވާތީވެ، އަޅުގަނޑު މި ގަވާއިދު މި ހުށަހަޅަނީ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުން އެއް ޕާޓީން އަނެއް ޕާޓީއަށް ބަދަލުވުމަށް ވެއްޖެ ހިނދު. އެހެންނަމަވެސް ކޮމިޓީތަކުގެ ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުޞަތު އެ ޕާޓީ ތަމްސީލުކުރުމަށް ނުލިބުމާއި، އަދި ވާހަކަދެއްކުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމުގައި މައްސަލަތަކެއް އުޅޭތީވެ، މަޖިލީހުގެ ރައީސާ ވެސް މި ކަމާ ބަހުސްކުރެވުނުއިރު އަދި ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ތެރޭގައި ވެސް މި ކަމާ ބަހުސްކުރެވޭނެ ގަވާއިދަށް މި އިސްލާހު އަޅުގަނޑު މި ހުށަހަޅަނީ. ދެން ރައީސް ވިދާޅުވެފައި އޮތީ މި އިސްލާހު ބައްލަވާލައި ޕާޓީން މި އިސްލާހު ގެނައުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާނެކަމަށް. މެންބަރުންގެ ސަމާލުކަމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން މި ބޭފުޅުންގެ އަތްމަތީގައި ކޮޕީ ހުރީމަ. ހުށަހަޅާ އިސްލާހު ގޮތުގައި މި އޮންނަނީ ގަވާއިދުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) 3. ތިރީގައި މި ވާ ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. އޭގައި މި އޮންނަނީ 3 ކޮމިޓީތަކުގައި ޕާޓީތައް ތަމްސީލުކުރެވޭނެ ނިސްބަތް. ޕާޓީގެ މެންބަރުން ކަނޑައެޅުން. ގަވާއިދުގެ 29 ވަނަ މާއްދާއަށް އަކުރެއް އިތުރުކުރުން. (ނ) މި ގަވާއިދުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ސިޔާސީ ޕާޓީތަކަށް ނިސްބަތްވާ މެންބަރުން ކަމަށް ބުނެވޭނީ އެ ވަކި ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ނަމުގައި އާއްމު އިންތިޚާބަކުން ކުރިމަތިލައިގެން ހޮވިފައިވާ މެންބަރުންނަށެވެ. (ރ) މި ގަވާއިދުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި މަޖިލީހުގައި ހިމެނޭ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ނިސްބަތުން ވަކި ޕާޓީގެ ނަމުގައި އިންތިޚާބަކުން ކުރިމަތިލައިގެން އިންތިޚާބުވި މެންބަރުން ނުވަތަ މެންބަރަކު ވެސް ޕާޓީތަކުގެ. މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީތަކުގައި ޕާޓީއާ ގުޅުމާއި ޕާޓީއަކުން ވަކިވުން. އަދިވެސް ސާފުނޫން. (ހ). ޕާޓީގެ ނަމުގައި އިންތިޚާބަކުން ކުރިމަތިލައިގެން މަޖިލީހަށް ހޮވިފައިވާ މެންބަރަކަށް ވިޔަސް އަދި އަމިއްލަ ގޮތުން އިންތިޚާބަކުން ކުރިމަތިލައިގެން އިންތިޚާބު ވި މެންބަރަކަށް ވިޔަސް ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ތެރެއިން ޕާޓީއަކާ ގުޅި ނުވަތަ ވަކިވެވިދާނެ އެވެ. އަދި އެއް ޕާޓީން އަނެއް ޕާޓީއަކަށް ބަދަލު ވެސް ވެވިދާނެ އެވެ. އަދި ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވާ މެންބަރުންގެ ކޮމިޓީތަކުގައި ވެސް ބަދަލުކުރުވިދާނެ އެވެ. (ހ) ޕާޓީއަކާ ގުޅުމުން ނުވަތަ ޕާޓީއަކުން ވަކިވުމުން ކޮމިޓީތަކުގެ މެންބަރުން ބަދަލުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޕާޓީއަށް އެވެ. (ނ)

މެންބަރަކު ހުރި ޒާތީން ވަކިވަކުގެ ލިސްޓެއް އެ މެންބަރަކު މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި އެ
މެންބަރަކު ހުރި ޒާތީމުއާމަލާތުގެ ލިޔުންތަކާ ގުޅޭ ލިޔުމެއް އެ މެންބަރަކު އެ ޒާތީން ވަކިވަކުގެ ލިސްޓެއް މަޖިލީހުގެ
ރައީސަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި އެ މެންބަރަކު ބަޔާންކޮށް ޒާތީގެ މުއާމަލާތުގެ ލިޔުންތަކާ ގުޅޭ ލިޔުމެއް އެ މެންބަރަކު
އެ ޒާތީ އާ ގުޅިގެން އަންގާ އެކަން ލިސްޓުކުރުން މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް އަންގާންވާނެއެވެ. އަދި މެންބަރަކު
ހުރި ޒާތީން ވަކިވަ އެހެން ޒާތީއެއްގެ މެންބަރަކަށް ވީކަން ކަރަވަރުކޮށްދޭ އިދާރާސަރުކާރެ ކޮމިޝަނުގެ ލިސްޓުގެ
އެ މެންބަރަކު ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. (ހ) ވަކި ޒާތީއަކަށް ނިސްބަތްވެގެން މަޖިލީހަށް އިންތިޚާބުވި މެންބަރަކު
މަޖިލީހުގައި ހިމެނޭ ޒާތީތަކުގެ ތެރެއިން ވަކި ޒާތީއަކާ ގުޅިގެން ނުވަތަ އެކަން ކަރަވަރުކޮށްދޭ އިދާރާސަރުކާރެ
ކޮމިޝަނުގެ ލިސްޓުގައި އެ މެންބަރަކު ގުޅުން ޒާތީގެ މުއާމަލާތުގެ ލިޔުންތަކާ ގުޅޭ ލިސްޓުގައި އެ މެންބަރުގެ
ލިސްޓެއް މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. މި ޤާނޫނުގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ދާއިރާ
އަމުގަނޑުމަށް ދާއިރާ އެކުލަވާލެވޭ އިރު އެ އަންނަ އަކުރުގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން މެންބަރަކު ޒާތީއަކުން ވަކިވާ
ހުށަހަޅަހާއިރު އާއި ޒާތީއަކުން ވަކިވާ އެހެން ޒާތީއަކާ ގުޅޭ ހުށަހަޅަހާއަކުރުގައި އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބައިވެރިވާ
ލިސްޓުގައި މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް ލިބިގެން އެ މެންބަރަކު ޒާތީއަކުން ވަކިވެއްޖެކަން ނުވަތަ ޒާތީއަކާ
ގުޅިއްޖެކަން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއްގައި މަޖިލީހުގެ ރައީސް އިޢުލާން ކުރަންވާނެއެވެ. މި ޤާނޫނުގެ މި
ދަށުންވެ ގޮތަށް ދަށުން ހުށަހަޅަމުން މި ފާސްކުރުއާއިރު ދަށުން އަކުރު ރައީސްގެކުރާނެއިރު މި ޤާނޫނުގެ މި
އަކުރުގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން މެންބަރަކު ޒާތީއަކާ ގުޅުމަށްފަހު މަޖިލީހުގެ ނިޔާމުގެ ތެރެގައި އެ މެންބަރަކު
ގުޅުން ޒާތީގެ މުއާމަލާތުގެ ލިޔުންތަކާ މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި އެ މެންބަރަކު ގުޅިގެންދާން އެވެ. ކޮމިޓީތަކުގައި
ހިމެނޭ ނިސްބަތްވެދާއި ވަކަލާތުކުރުމުގެ ފުރުސަތުގައި އަދި މި ނޫން ވެސް މަޖިލީހުގެ ނިޔާމުގެ ތެރެގައި ހިސާ
ހުރިހާ ކަމެއްގައި އެ މެންބަރަކު ގުޅުން ޒާތީއާއިގެ މެންބަރުކަމުގެ ގޮތުގައި ބަރުދަވަޑައިގަންނާނެއެވެ. ޒާތީއެއްގައި
ހިމެނޭ މެންބަރަކު އެ މެންބަރަކު ހިމެނޭ ޒާތީން ވަކިކުރެވި ނުވަތަ އެކަން އެ ޒާތީއާއިގެ މުއާމަލާތުގެ ލިޔުންތަކާ
ލިޔުން މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް ލިބުމުން އަންގަންވާނެއެވެ. އަދި އެކަން ކަރަވަރުކޮށްދޭ އިދާރާސަރުކާރެ
ކޮމިޝަނުގެ ލިސްޓުގައި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. ކޮމިޝަނުއެއްގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތް ކުރުން. މަޖިލީހުގައި
މަސައްކަތްގައި ޒާތީތައް ގުޅިގެން ކޮމިޝަނުގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ފުރުސަތު ލިބިގެންވެ އެވެ.
މިގޮތުގެ މަތިން މަސައްކަތް ކުރުމަށް ދީ ޒާތީއަކުން ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ ޒާތީން އެއްބަސްވެގެން ނަމަ އެ
ޒާތީތަކުގެ ލިޔުންތަކާ ގުޅޭ ލިޔުން ލިބި ސިޔާސީ ޕާޓީގައި ލިޔުމެއް މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް ހުށަހަޅަންވާނެ

އެވެ. ކޮމިޝަނެއްގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރުމަށް އެއްބަސްވުމަކަށް މަޖިލީހުގެ ނިޒާމުގެ ތެރޭގައި އެ ޕާޓީތަކަށް
ބެހިފައިވާ އެއް ޕާޓީއެއް ކަމުގަ އެވެ. މަޖިލީހުގެ ޤާއިމު ކޮމިޓީތަކަށް ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުން ކަނޑައަޅާ މެންބަރުން
އެއް ކޮމިޓީއަކުން އަނެއް ކޮމިޓީއަކަށް ބަދަލުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ޕާޓީތަކަށް ލިބިގެންވެ އެވެ. މި ގޮތުން
އެއްޕާޓީއަކުން އަނެއް ޕާޓީއަކަށް މެންބަރަކު ބަދަލުކުރަން ބޭނުންވާ ނަމަ އެ މެންބަރަކު ނުވަތަ މެންބަރުން
ހިމެނޭ ޕާލިމެންޓަރީ ގްރޫޕުގެ ލީޑަރު މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް ފޮނުވާ ލިޔުމަކުން އެކަން އަންގާނެ އެވެ. އަދި
ލިޔުމުގައި ބަދަލުވާން ބޭނުން ވާ ކޮމިޓީ ބަދަލުކުރުމަށް އެދޭ ސަބަބު ބަޔާންކުރަންވާނެ އެވެ. އަދި އެކަން މަޖިލީހުގެ ރައީސް
މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއްގައި އިޢުލާން ކުރުމުން އެބަދަލު ހިނގުން ފެށޭނީ ކަމުގައި ބެލެވޭނެ އެވެ.
މި އިސްލާހު ހުށަހެޅުމުގެ ކުރީގައި މި ކަމާ ގުޅިގެން ޖޭ.އާރް.ޕީ ގެ ޕާލިމެންޓަރީ ގްރޫޕުގެ ލީޑަރު ފޮނުވި
ބައްދަލުވުމުގައި. އަދި ސިޔާސީ ޕާޓީގެ އިސްލާހުތަކާ އެކުގައި އަދާކުރަމުން އެއްގޮތަށް ބަދަލުކުރުން
ބަދަލުކުރި ދުވަހު މި ވާހަކަ އެންމެ ފަހުން ފާސްކުރި ޤަރާރާއި އިޚްތިލާފުވާ ކަމަށް ޝަރުޢީ ފާހަގަކޮށް މި ރިއާސަތުގެ
މި ނޫނަސް މި ގޮތް. މިގޮތަށް އަމަލުކުރެވޭނީ ހަމަ އެކަނި ޤާނޫނީ ގޮތުން އިސް. ކޮމިޓީތަކުން ގެނައި ފާސްކުރި
ފަރާތެއްގެ ޙައްޤު. ފޮނުވާ ދިޔަ (ނ) ބައި މި މާއްދާ މަޖިލީހުގެ ހިމެނޭ ޕާޓީތަކުން ނިސްބަތްވާ މެންބަރުން އެހެން
ޕާޓީތަކަށް ބަދަލުވާނަމަ ބޭނުންވާ ނަމަ އެ މެންބަރުން އަދި ޕާޓީން ފަރިތަކަމުގެ ލިޔުމެއް އެ މެންބަރުން
މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް ހުށަހަޅާނެ އެވެ. އެއީ އެހެން ޕާޓީއަކަށް ލިޔުމެއް. އަދި އެ މެންބަރުން އަދި ޕާލިމެންޓަރީ
ގްރޫޕުގެ ލީޑަރު އެ މެންބަރުން އެ ޕާޓީން ފަރިތަކަމުގެ ލިޔުމެއް މަޖިލީހުގެ ރައީސަށް ހުށަހަޅާނެ އެވެ. މި
ގޮތުގެ ތަފާސީލު ރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނުގެ ތަފްސީލު ކަމާ ބެހޭ ގޮތުން މާއްދާގައި ބަޔާން
ކޮށްފައިވާ މިސާލެއްގެ އެމް.ޑީ.ޕީ މިހާރު ފަހަރު. ފަހުން އިސްލާހުކުރެވުނު މަޖިލީހު ޤަވާޢިދުގެ ޢަމަލުކުރަމުންދާ ގޮތާއި
ހިނގަމުން ނިޒާމުގެ ދަށުން. އިއްޔެ ތަންފީޒު ކުރެވިފައިވާ ގާނޫނީ އަސާސީއާއި ހަމަޖެހިގެން. ފަހަރަކު
ބަދަލުވެ ގެނެސް އެދުނު އެހެން ފަހަރު ކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު މިހާރު ޕާޓީތަކާ ގުޅިގެން ގޮތް ޕާޓީ އެއްގެ
ތަރައްޤީ ކުރުމަށް އެ ކުރި ބަދަލުތަކުގެ ފުރިހަމަ ކަމެއް ނެތުމެއް. އިސްލާހުތައް މަޖިލީހުގެ މި ކޮމިޓީ
އިންތިޚާބުކުރުން ބޭނުންވި. މީގެ ކުރީގައި ފަހަތު ބަދަލުކުރެވުނު ކޮމިޓީގައި މެންބަރުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތު އެވެ.
ކޮމިޓީތަކާ ގުޅޭ، ދެން މި ހަމަޖެހުމާ ކުރިމަތިލި. ދެން ބަދަލުކުރުން ވަރަށް ބަލާއިރު މި މަޖިލީހުގައި އޮތް
ގޮތަކަށް ކުރިމަތި މައްސަލަތަކެއް ބަދަލުކުރުމުގެ ކޮމިޓީއެއް ވީއިރު ފަސޭހަކަމާއެކު ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ދޫކޮށްލައްވާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މޫސާ މަނިކު. އާދެ، މިގެ ކޯޓީ އެއް ޖިބިރިއްޖާއާ ފަސޭހަވާން ކަންކަމުގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އާ ބާރު ގޮތުން ވާހަކަދައްކާލަން. އެހެންވީމާ، ޕޮއިންޓް އެއް ޖީބީން ގޮތް ހަމަޖެއްސުއްވީއްޔާ ވަރަށް ރަނގަޅު. ޕޮއިންޓް ދިޔުމުގެ ކުރިން ފަސް އަޅުގަނޑު ޝިފާޢަށް ފުރުސަތު އަރުވާނަން.

ބާރަށް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޢު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ހިތުން މި މަޖިލީހަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް މުހިންމު ހުށަހެޅުމަކީ މޫސާ މަނިކު އާ ހުށަހަޅުއްވައިދިން ދާއިމީ އިޤްތިޞާދީ މެންބަރު. ދެން އާ ހުށަހެޅިއްޖެ ބިލުތަކުގެ އިން ކުރެވިދާނެ އިޤްތިޞާދީ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ވާހަކަ ދައްކާފައި ވާތީ އޭގެ ތެރެއިން ބައެއް މުއައްސަސާތަކުގެ ބާރުތަކާ ހަމައަށް ދަނޑިވަޅު އިސްލާމީ އުސޫލުތަކާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަޒީފާ ދިނުމުގެ ހައިސިއްޔަތުން. އަދި އަޅުގަނޑުމެން ހިމެނޭ މި ގާނޫނުތަކަށް ހަމަ ހަމަހަމަ ގޮތެއްގައި ބެލުމަށް ބޭނުންވާ ކަންކަން. އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑަށް ބެލި މި ކަމަށް ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެން ޝާމިލުކުރަން.

ހިތަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު އަމާޒުކުރަމުން މިދާ ގާނޫނު 29 ވަނަ މާއްދާ އިސްލާހުކުރަން އަޅުގަނޑު ޝުކުރުވެރިވަން ގާނޫނީ ހަރަކާތް، ހުރިހާ އެއްބަސްވުމެއް ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ މެންބަރު މޫސާ މަނިކު އާ ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާމީ އަޅުގަނޑު ބެލި ހަމަ ވަރަށް ބޮޑު ތާއީދުކުރާ ކަމެއް. ދެންމެ ޝިފާޢު ބެލި އާ ވިދާޅުވި ފަރާތުން އިޤްތިޞާދީ ނިޒާމު. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ މަޖިލިސް ފުލުހުންނަށް ދިމާވާނެ ބަލި އިސްލާމީ އޮތުމުން އިސްލާހުކުރުމުގެ ފުރުސަތު ލިބޭނެކަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ފުރުސަތު ހަމަ ފުލުހުންނަށް ހަމަ މިދިޔަ ފަށުވާލަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ގަމަނޫރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްހާމް އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިގެ ބައެއް ކަންތައް އަޅުގަނޑު ފަސް ޤަވާއިދުތަކުން އުސޫލުތަކެއް ބޮޑުން ހަނދާން ކުރަން. ދެން މި ބޮޑަށް ޤަވާއިދު ކުރަންޖެހޭ މުޖުތަމަޢު ފިޔަވަޅު ފަސް ބައްޓަންކުރަން ކުރަން އަޅުގަނޑު ޤަވާއިދުކުރި އިންސާފު. މި

އުސޫލުއެގެ ބަހާމެދު ޤަބޫލުކޮށްފައި އަށެއް އުސޫލު ޤަބޫލުނުކުރާ އުސޫލު އެއީ އަދުވަސްވެ ޤަބޫލުކުރާ ސިޔާސަތެއް ނެތް. އެހެންވެއްޖެއްޔާ މުޅިރާއްޖެ ތަރުޖަމާ ވެސް ބަދަލުވެގެން ދާނީއެވެ. އަދި ނަމަވެސް މެންބަރުން ވީ ވެއްޖެއްޔާ. މީރު ޤަބޫލުކުރައްވާ. ދެން ސަރުކާރު މިގެ ރައީސުގެ ބަޔާން ހަމަ އިންތިޒާމުތަކެއް އެ ދިޔަ ރާއްޖޭގެ ޖަވާބު އެ ދިޔަ މިހާރު ހުށަހެޅުއްވުމުގައި އެ ބަޔާނުގައި މިނިސްޓަރުންނަށް. ނަމަވެސް އާދައިގެ ފަރާތަކުން ވެސް ރާއްޖެ ބަދަލުވަމުންދާ ގޮތް މިނިސްޓަރުގެ ބަދަލުކުރެވުން. މިއީ ސަރުކާރަށް. އެހެންވީމާ، ރައީސުލް މިއަދު ވާހަކަ ދައްކާ މީހުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ތަޢާރަފު ކުރެވިފައި. ސަލާމަތް ރައީސުލް މިއަދު ތިޔާގޮތް ތަރުތީބުގައި އެ ތަރުތީބުން ނަމެވެ. ގާނޫނެއް ވެސް ބަދަލު އަނގަނގަ އެބަދޭ. އެއީ މިއަދު ބަދަލު އަނގަނގަ ދެކޭ. އެއީ ދާ އުއްޖާތު ނުނިމޭ
ދެކޭގެ.

(ވަގުތުކޮޅަކާ ގަބުލުކުރު)

<u>ހުށަހެޅުއްވުން ތަރުތީބުގެ މެންބަރު މުސްތަފާ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

މެންބަރުންގެ ސަރުކާރާ ހަވާލުކުރުމަށް ތަނަށްދާނަމަ. ރައީސުލްމެން ވާހަކަދައްކަވައިދު ގޮތުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ރަށްރަށުގެ މަޖިލިހުގެ މެންބަރު ހެދުމަށް ބަރުބަޓާ ފަހަރު އެބަދޭ. ނުން ނުން ރާއްޖެއަށް، ނުން ނުން އިތުރަށް ބައްޖަވާ ރާއްޖެއަށް އެއީ އަދި އެ މިހާރު ވިސްނި ފުރުރުށް. އެހެންނަމަވެސް، ރައްޔިތުން މިނާ ތަރުތީބުކުރުން މަޖިލިހުން ވަރަށް މިހާރު، އެ މިހާރުގެ ހަދި ފުރުރުއްގައި އެ މިހާރު ވާހަކަދެއްކެވުމުގެ ބައްދަ ގަވާއިދުތަކުން ނިމުގަ އެއް ނުގަނޑުން. އެހެންވެއްޖެއްޔާ ޤާނޫނުއަސާސީ އާ އެ ތަޖުރިބާވެރިން. ދެން ރައީސުލް އެ ކަމަކަށް ނުން ފުރުސަތު އެދުނީ. ރައީސުލް ފުރުސަތު އެދުނީ މިހާރު މައިލްރިޖީ ބިލަށް މެޖިރިޖީ ބިލަށް ކަންތައްތަކުގައި، ދެން މިހާރު އަންގާދާ އެ ބަހަން ކަންތައްތަކުގައި ރައީސުލްގެ ވާހަކަ އަހަރު އެ ފުރުސަތު ދިނުމުގައި ދެން އަންހެނުންނަށް ހަމަ އެ ރާއްޖެއެއްގެ ދެއްކެވި. މިހާރު ޑީ.އާރް.ޕީ އާއި ޕީ.އާރް ޖެހުނީމާ މެޖިރިޖީ ބިލަރަކަށް ގެވައި އަންނަނީ ޑީ.އާރް.ޕީގެ އިސް ބިލަރު ނުނީ އެ ފަރާތުން ކަނޑައެޅި މިހާރު. އެހެންވެއްޖެއްޔާ މިހާރު މައިލްރިޖީގައި އެބަ ފުރުސަތު ދޫކުރު އަހަރުމެން ޕީ.އާ ޢަލީ ވަކި ފުރުސަތު އެބަ ދޫ. ކޮމިޓީތައް ނިގުމުގައި ވަކި ފުރުސަތު އެބަ ދޫ. އެހެން ވެގެން ނިމުނީ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އެއް ރާއްޖެއެއްގެ ބޮޑުގައި ގެންދަމުންނުދާ. އެއީ އެއް ރާއްޖެއެއްގެ ބޮޑުގައި މެޖިރިޓީ ބިލުތަކުން. އެ އިންސާފު

އަޑުގަނޑުމެންގެ ގަވާއިދުގައި ހިމަނާފައި. ދެން މިތި މި ގެނައީ ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅަށް ތަސްވީރާ ވެސް ވާހަކަ ދައްކާ ހަދާފައި އަޑުގަނޑުމެން ހުރިހާ ޒާތީބެކުގެ އިސްވެރިންގެ ހަމަ ރުހުމާ އެޔޭގައި މި ގެނައީ. ދެން މިތި ފޮތްތަކުން ލިޔަ އެނގިދާން ތި ވާހަކަތައް ދައްކާލިކަ ވާގޮތް.

ރިހާސަލުން ވާހަކަދެއްކުން:

އާދޭ، ގަވާއިދުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި މި އޮންނަނީ، މި ގަވާއިދަށް އެއްވެސް އިސްލާހެއް ގެނަންޖެހޭ ކަމަށް ވާނަމަ އެ ކަމެއް ދިރާސާކުރުން. އެކަން ދިރާސާކުރުމަކީ އާއްމު ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް. އެހެންވީމާ، މި ކޮމިޓީ އިސްލާހެއް ހުށަހެޅުމުގައި މެންބަރުންގެ ފަރާތުން ފޯރުވުން. އެހެންކަމަށް ވާނަމަ މިތި ދިރާސާކުރުމުގައި މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަދި ޑެޕިއުޓީމާ އާއްމު ކޮމިޓީގެ މަސްއޫލިއްޔަތަކަށް ވާއިރުގައި މި މާއްދާއަކުން މާއްދާއަކުން ކިޔާފައި ދެން މެންބަރުންގެ ޚިޔާލުތައް މިއަށް އެއްކުރުވިގެން މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަދި ޑެޕިއުޓީމާ، އެކަން އަޑުގަނޑުމެން ކުރަންވީ ގޮތަށް ނިމުނީ ކަމަށް އަޑުގަނޑަކަށް މި ޖޯޝުކުރުވުނީ. އެއީ ހުށަހެޅުމުގައި އޮތް އެއްބަސްކަން ވާއިރުގައި މިތި އަޑުގަނޑުމެން ކޮމިޓީން ކޮންމެވެސް ގޮތަކަށް އެބަޖެހޭ ނިންމަން މިކަން. އެ ގޮތަށް އަޑުގަނޑަކަށް ފެންނަނީ މާއްދާއަކުން އެ ހުށަހަޅާ ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދަން. ފެންބުރުން އިޖުތިމާޢު ނުކުރަމާ ކަމަށް ވާނަމަ. އެހެންވީމާ، އަޑުގަނޑު ފުރަތަމަ ޖަލްސާގައި ފުރުޞަތެއް އަރުވާނަން. ޖަލްސާގެ އެއްކޮށް ވިދާޅުވަން ބޭނުންނުވާ ވާނީ.

ތިނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަސަފް ވާހަކަދެއްކުން:

އާދޭ، ޝުކުރިއްޔާ. ދެން އަޑުގަނޑުމެން އިސްލާހުކުރަން މި ހުށަހެޅޭ އިސްލާހަކީ ގަވާއިދުގައި އަޑުގަނޑުމެން ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުގައި ފުރަތަމަ ތަރުތީބުން ބަހުސްކުރެވިގެން މި ކަމާ ފުރުސަތު ވަރަށް ބޭނުން ވިސްނައިގެން އަޑުގަނޑުމެން ހުށަހަޅާފައި އޮތް އިސްލާހެއް މިއީ. ދެން އަޑުގަނޑުމެންގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ ރައީސްގެ ވާހަކަފުޅުން ވެސް ހާމަވެގެން ހިނގައްޖެ މިހާރު މަޖިލީހުގެ އަނެއް ޕާޓީ، ޑީ.އާރު.ޕީގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ ރައީސް އާ ވެސް ވާހަކަދައްކާލުމަށް ކުރިން. އެ ބޭފުޅާގެ އިޖުތިމާޢުން ނިމޭ ކަމަށް. ދެން އަޑުގަނޑު މުޅި މަޖިލީހުގެ އެ ހުށަހެޅުމުގައި އިސްލާހަކަށް އަޑުގަނޑު ކުރެވޭ އިސްލާހަށް ހުށަހަޅަމުން. އެއީ މުޅި މަޖިލީހުގެ އެ ހުށަހެޅުމުގައި އިސްލާހުގެ (ހ) ގައި (ހ) (ށ) އަކުރުތަކުގައި މި އިންނަނީ (ނ) (ރ) (ހ) އާގެ ދެވަނަ އަށް

މި އިންސަ (ސ) އިސްގާތީ. އަޑުގަސްދޭ ކިޔުވާނަން އަޑުގަސްދޭ ހުށަހަޅާ އިސްތިހާރު. މަޖިލީހުގައި ހިމެނޭ ޖަޒީރައަކަށް ނިސްބަތްވާ މެންބަރަކު އެހެން ޖަޒީރައަކަށް ބަދަލުވާން ބޭނުންވެއްޖެ ނަމަ، އެ މެންބަރަކު ހުރި ޖަޒީރާން ވަކިވިކަމުގެ ލިޔުމެއް މެންބަރަކު މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަށް ފޮނުވަންވާނެ އެވެ. އަދި އެ މެންބަރަކު ބަދަލުވީ ޖަޒީގެ ޖަޒީމެންބަރީ ގޮތުރުގެ ލިބޭނެ އެ މެންބަރަކު ޖަޒީ އާ ގުޅިއްޖެކަން އަންގާ އެކަން ލިޔުމަކުން މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަށް އަންގަންވާނެ އެވެ. އަދި އެ މެންބަރަކު ހުރި ޖަޒީރާން ވަކިވެ އެހެން ޖަޒީރާއެއްގެ މެންބަރަކަށް ވީކަން ކަށަވަރުކޮށްދޭ އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ލިޔުމެއް އެ މެންބަރަކު މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަށް ހުށަހަޅަންވާނެ އެވެ. މިއީ އަޑުގަސްދޭ ހުށަހެޅި އިސްތިހާރެވެ. ޝުކުރިއްޔާ.

ބަރަށް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުހައްމަދު ޝިހާބު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އަޑުގަސްދޭ ހަމަ ޒަމާނުގެ އެ އިސްތިހާރަށް ތާއީދުކުރަން ބޭނުންވަނީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ ކުރިން ރިޔާސަތު ވެސް ފުރުސަތަކަށް އެދިވަޑައިގެންފައި ވާތީ ރިޔާސަތުން ފުރުސަތެއް އަރުވާލާފައި އަޑުގަސްދޭ ކުރިއަށް ދަނީ.

ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުހައްމަދު ރިޔާޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޑުގަސްދޭ މުޤައްރިރު އަރިހުން ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ އަޑުގަސްދެމުން މި ދިރާސާކުރުމަށް މިހާރު މާއްދާއަކުން މާއްދާއަކުން މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަށް ފޮނުވާލާފައި (ރަކާޖެހެނިގައި މެންބަރު ވިދާޅުވި އެއްޗެއް ސާފެއް ނުވޭ) މިހާރުން ވޯޓަށް އަހާ އަޑުގަސްދެމުން މާއްދާތަކެއް އެކިގައި ގޮސް ނިންމާލާ ގޮތެއް ވޯޓަށް އެއްއެއް ސާފުކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ހަމަ މިހާރުން މިހާރަށް ވެސް ކުރިއަށް ގެންދަނީ. އެ ނުކުރެވޭނެ ސަބަބެއް ނެތް. ހަމަ މިހާރުން މިހާރަށް މާއްދާއަކުން މާއްދާއަކުން އަޑުގަސްދެމުން ބަހައްޓާ ބަހައްޓާ ގޮސް ވަކި ގޮތެއް މިއޮ ކުރުމަކާއި ނިންމާލައި

މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަށް ފޫންވީމާ، މަޖިލީހުގެ ފްލޯ އަށް ހުށަހެޅި އިން އިސްތިއުފާ ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުސަތު
ވެސް މެންބަރުންނަށް ދިނުމަށްފަހު ނުހަމަވާން ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އެއީ ގަވާއިދުން ގޮތުގެ އިސްތިހާރާކަން
ވާހަކަ. އާދެ، އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ފަރަހަގުން ކުރިއަށް ގެންދަނީ. ގަވާއިދުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)
ގެ 3 ވަނަގައި މި ވާހަކަ އިސްތިހާރުކުރަން ހުރަހަކާއި ތަފާތެއް މި ވަނީ. 3- ކޮމިޓީތަކުގެ ޕާޓީތައް ތަމްސީލު
ކުރުވޭނެ ނިސްބަތާއި ޕާޓީތަކުގެ މެންބަރުން ކަނޑައަޅުން. ގަވާއިދުގެ 29 ވަނަ މާއްދާ އަދި އަކުރު
އިތުރުކުރުން. (ށ) މި ގަވާއިދުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ސިޔާސީ ޕާޓީއެއް. ސިޔާސީ ޕާޓީތަކަށް ނިސްބަތްވާ
މެންބަރުން ކަމަށް ބެލެވޭނީ ވަނީ ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ނަމުގައި އިންތިޚާބަށް ކުރިމަތިލައިގެން ކޮމިޓީއާ
މެންބަރުންނަށެވެ. (ށ) މި ބާބުގައި ބުނާ ބުނީ ކަމުގައި ކަމަށް ފެނިވަޑައިގެންނަވާ ކަމަށް ވަނަކަމަށް މީސްމީހުން.
އާދެ، މީސާ މީހުން އެ ބައިތިއްބާކުރުމި މީސާ މީހުންގެ ހުށަހެޅުމަކަން ވާހަކަ މީސާމީހުން ބައިތި ކުރެއްވުމަ
އަޅުގަނޑަން ހިތަށް އާދެ، ސިޔާސީ ހުށަހެޅުމަން ބައިތިކުރެއްވި.

ބަރުދު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިޔާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު އެ ހުށަހެޅުމަން ބާއިދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، އެހެންވީމާ، އިތުރު މެންބަރަކު އިޖުތިމާޢީ ނުކުރައްވާ ކަމަށް ވާނަމަ މި އޮތް ކޮމަން މަޖިލީހުގެ
ރައީސް އަށް އަޅުގަނޑުމެން ވޯޓަށް މި ދިޔާސާ ކުރަން. އަދި މަޖިލީހުން ވަކި ކޮށް ނިންމަނީ ނޫން.
އެހެންކަމަށް ވާއިރު އެ ކޮމަން ނިމުނީކަމަށް އަޅުގަނޑު ބަލަން. ދަން (ނ) މި ގަވާއިދުގެ ބާބުމަތިބޭކައި
މަޖިލީހުގައި ހިމެނޭ ސިޔާސީ ޕާޓީއަށް ކަމުގައި ވާނީ ޕާޓީގެ ނަމުގައި އިންތިޚާބުގައި ކުރިމަތިލައި މަޖިލީހަށް
އިންތިޚާބުވީ މެންބަރުން ނުވަތަ މަޖިލީހުގައި ހިމެނޭ ޕާޓީތަކެވެ. މި އޮތްކޮމަން އެއްވެސް މެންބަރަކު
އިޖުތިމާޢީ ނުކުރައްވާ ކަމަށް ވަނީ އަވަސްކޮށްލުމުގެ ކޮމަން އެކޮމަން. މަޖިލީހުގެ ފްލޯ އަށް ހުށަހެޅުނު
އެއް މެޝިގައި ވާހަކަދެކޮށް ކޮމިޓީއެއް ނިންމާނެ. މެންބަރުން ޕާޓީއަކާ ގުޅުމައި ޕާޓީއަކުން ވަކިވުން. މިއީ
އަދިމަކީ ސުވާލު. އަޅުގަނޑު ކުޑަ އެއްބަސް ހުށަހެޅި މެންބަރުގެ އަދިހުން ސާފުކޮށްދެން ބޭނުންވޭ. އަދިމަކީ

ސުލޫކީ މިއީ ކޮން މާއްދާއެއްގެ (ހ) އަކުރުގާ އަރިމަތީ ސުލޫކީ އެއް އަދިސްކުރައި މި އަންނަނީ. މެންބަރަކު ޒާތީއަކާ ގުޅުމާއި ޒާތީއަކާއިން ވަކިވުން (ހ) މި އަންނަނީ. އެއީ އިތުރު މާއްދާއެއްތޯ އެއީ.

ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާމަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު އާދޭ ހުށަހެޅުމުގައި މިދެންނެވި ގޮތަށް ސީދާ ނަންބަރު ޖަހާފައި ނެތީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ގަވާއިދުގެ ތަރުތީބުން މި ނޫ ފާސްކުރުމަށް ފަހު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ލިބޭނީ ކަރުދާސްތަކަށް ނަންބަރުޖެހި އަކުރުތަކެއް ތަރުތީބު ކުރާއިރު އެ ތަރުތީބުކުރުން އިދާރާއަށް ދޫކޮށްލާފައި އެ އޮތީ. އެހެން ހަދާލީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، އެހެންވީމާ، އެއީ މަޖިލީހުގައި ޤަވާޢިދުގައި މާއްދާ އެއް އިތުރުކުރުން ދޭތެރޭ. މެންބަރަކު ޒާތީއަކާ ގުޅިގެން ޒާތީއަކާއިން ވަކިވުން. މިއީ އެ މާއްދާ އެއް ގޮތެއް ހުށަހަޅުއްވާފައި ވާ ހުށަހަޅުއްވީ މިގޮތަށް (ހ) ގައި މި އަންނަނީ، ޒާތީގެ ނަމުގައި އިންޓަރެސްޓް ކުރިމަތިވެއްޖެން ދަޢުވާއިން އިންޓަރެސްޓް މެންބަރަކަށް ލިބިގަތުން ވިޔަސް އަދި އަޅުގަނޑު އިންޓަރެސްޓް ކުރިމަތިވެއްޖެން ދަޢުވާއިން މެންބަރަކަށް ލިބިގަތުން ވިޔަސް ކުރިމަތިވެއްޖެ ހަމަ ސިޔާސީ ޒާތީ މެންބަރަކާ ގުޅިގެން ނަގާގަ ފައިދާއެއް ލިބިދާނެކަމަށް ވެއެވެ. އަދި އެއް ޒާތީން ވަކިވާ ޒާތީއަކުން ބަދަލު ފައިދާ ލިބިދާނެއެވެ. އަދި ފައި ޒާތީއަކުން ނިޔަބަތު ނަގާ މެންބަރެއްގެ ގޮތުގައި ފައިދާ ދަތިކުރާނެކަން ވެއެވެ. މިއީ އަލުން އެކިފަރާތުގެ މާއްދާ އެއް މި ގަވާއިދުގެ ގޮތަށް. މި މާއްދާގެ (ހ) މި އާދޭ ގޮތަށް ބާއްވަން އިއްތިފާޤު ނުކުރެވޭ ކަމަށް ވަކި ވަކިން އަޅުގަނޑު މި ދަނީ. ދެން ހަމަ މާއްދާ އެއް އިތުރުކުރަން މި އަންނަނީ ޒާތީއައްގައި ހިމެނޭ މެންބަރަކު އެ މާއްދާގެ (ށ). (ށ) ގައި މި އަންނަނީ ޒާތީއައްގައި ހިމެނޭ މެންބަރަކު އެ ޒާތީއަކުން ފައިދާއެއް ނަގަ އެ ޒާތީއަކުން އެ މެންބަރަކު ފައިދާއެއް ނަގާއިރު ގަވާއިދުގެ ތަރުތީބު ބެލުން އިންތިޒާމު ކުރަންވާނެ އެވެ. އަދި އެކަން ކަނޑައަޅާނީ އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ލިޔުމެއް ހުށަހަޅާފައި އެވެ. މި (ށ) މި އާދޭ ގޮތުން އެއްކޮށް ވާހަކަފުޅު ބޭއްވުމަށް ބޭނުންފުޅުވާ އަޅުގަނޑު ދެން އަށް ފުރުޞަތު.

މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޢަޒީޒު ޖަމާލު އަބޫބަކުރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، އަޅުގަނޑު އެއްޗެއް ނުދަންނަވާ މިއިނީ ގިނަ ބޭފުޅުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ނިންމަވާލީވެ. ދެން އަޅުގަނޑު އިޢުތިރާޟު ނުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، ދެން އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އަޅަން ހުރަހެއްވާ މާއްދާ ހުރަހަގައިވެސް ފާސްވެއްޖެއްޔާ މެޖޯރިޓީ ލިބުނު ކަނޑައެޅުމުގައި ވަރަށް ބޮޑު މައްސަލަތަކެއް ދިމާވާނެ އިނގޭތޯ. އޭރު އަބަދުވެސް އެއް ޕާޓީން އަނެއް ޕާޓީއަށް މިހެން ބަދަލުވާވާ ހުންނައިރު ވާ އެއްޗަކީ، އިދާރީ ގޮތުން ވެސް ވަރަށް ބޮޑު ދަތިތަކާ ދިމާވާނެ. އޭރުން ދެ ދުވަހެއް އެއްދުވަހު މިސާލަކަށް ސަރުކާރު ހުންނަވާފައި އަނެއް ދުވަހު އަނެކަކު. ދެ ދުވަހު އެއް ދުވަހު އޮޕޯސް ބަދަލުވާނީ މި ކަންތައްތައް ކުރަންޖެހޭނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި އިންތިޚާބު ޓިކެޓުގައި ހޮވުނުމަން ފަހުގައި ދެން ބަދަލުވުމީ ގޮތުން ބަދަލުވެވޭނެ އުސޫލެއް އެއީ އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރާ އުސޫލެއް ނޫން އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އެއީ އެހެންވެއްޖެއްޔާ ވަރަށް އުނދަގޫތަކެއް ދިމާވާނެ ރާއްޖޭގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަންގައިވެސް. ދެން އެ ބާޒާރުގެ ތަފާތު ސިޔާސީ ވާހަކަދައްކާއިރު ކަންތައް ކުރުމަށްވުރެ އެއީ މުހިން އެހެން މައްސަލަ އެއް. އެ ކަމަށް މައްސަލަ އެއް ނޫނޭ. އެއީ މި ދަންނަވާ އެކަމަކު އިތުރުކުރުމާ ގުޅިގެން ވާހަކާއި މައިންގުޅިގެ ތާވަލު ކަމަށް ވަންޏާ އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ގޮތުން މަޖިލީހަން ދައުލަތުގެ ދާއިރާތައް ދިމާވާނީވެ. އެ ކަންތައް އަޅުގަނޑަށް ބަދަލުކުރަން ނުފެންނާނީ. ދެން އެހެންނަމަވެސް، މި ތަރުން ގުޅިގެން ފާސްކުރާ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑު އިޢުތިރާޟެއް ނުކުރަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު..

ރިކޯލްގެ ވާހަކަދައްކަވުން:

އާދެ، (ނ) ޙިޞާގެ ޒިއްމާ އަޅުގަނޑު މިސްކުން ހަމަ އެ ޒިއްމާ އިޙްތިރާމްކުރަން. އެހެންނަމަވެސް، މިތި އަޅުގަނޑުމެން ވެސް މި ކޯޓުން ހުކުމްކުރިޔަސް އެއްޗެހެއް ވާތީ އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ މިތި ނިންމާލައި ރައީސް އާ ހަމައަށް ފޯނުއެވަން. އެކުން މަޖިލީހުގެ ފުލު އަށް ހުރިހާކެން މިހާ ގުޅި ބަހުސްކުރުމަށް އިސްތިޢުފާ ހުށަހެޅި ގޮތްތަކެއް ނިޒާމުގެ އަޅުގަނޑުމެން ހިމަނީ މި އަދި ކޯޓުން ނިންމާ ގޮތް ތަފާތު ގޮތަކަށް ވެސް ނިމުނުގެން ހިނގައިދާނެ. ތަފާތު ގޮތަކަށް ވެސް ނިމުނުގެން ހިނގައިދާނެ. (ނ) ގައި މި އުސޫލާ ގުޅިގައި ހިމެނޭ މުއްސަނދި ކަމެއް ފިއްތައިފަކަށް މިހެން ވެއްޖެއްޔާ ބައިވެރިވެފައިވާ މުއްސަނދިކަމެއް ނުވަތަ ބައިވެރިވެފައިވާ ކަމެއް އެ މުއްސަނދިކަމެއް މަޖިލީހުގެ ރައީސް ނެތް ޝަރުޢީގޮތުން އިންސާފުވާނެ އެވެ. އަދި އެކަން ކަނޑަނޭޅޭނީ ކޯޓުގެ ސަލާމަތުގެ ވުޒާރާގެ ތަރުޖަމާ ނުކުރެވޭ ބޭނުމެއް އެވެ. އަޅުގަނޑަށް ވިސްނޭ ރަނގަޅު މިއަދު ތާއީދުކުރާނީ ޤާނޫނުއަސާސީ މުއްސަނދިކަން އަޑު

އުފުރާލަ ދެއްވިއްޔާ. މި ގޮތަށް ޤަބޫލުކުރަން ވާޖިބުކަން. އާދެ، މި ވާޖިބު ހުރުހުސްވެރިވުން ދައުލަތުގެ ދުސްތޫރު މުސާ ވަނިކޮށް ދެން ސިފަވެ، އާދިވާ ތާއީދުގެ ނުކުރައްވާ. ރިޔާސީ، ޤަސަމް، މުޙައްމަދު ރަސޫލު. އާދެ، އަޅުގަނޑު، މި ގޮތަށް ނިމުނީ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ބަލަން. އަދި އަޖީ އަށް ފުރިހަމަ އަރުވަން.

ޤާނޫނު ދާއިރާގެ ދުސްތޫރު އަބްދުލްއަޒީޒު ޢަލީ އައްސޫބަރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، އަޅުގަނޑު ދެންނެވީ ހިތާމަ ވަރުގަ ނުވާ މައްސަލަ އެއް ވެއްޖެއްޔާ ކުރެވުނު ވެބަން އަރަނޑުކުރުން ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ނުދުކެން އިނގޭތޯ. އެއީ އިއްތިރާޒު ކުރައްވާ ބައްފުވުން ނެތިއްޔާ އެންމެ ގަބޫލުކުރީ ކަމަށް ބަލާފައި ނިންމާފަން. އެއީ އަޅުގަނޑު ދެކޭ ވަޙީ ނުދިނީ އިދިކޮޅަކަށް ނުން. އަޅުގަނޑު އެއްގޮތަކަށް ވެސް ވަޙީ ނުދިނީ އާގައި. އެކަމެއް ބާރުގެން މަޖިލިސް އިނީމާ. އަޅުގަނޑަށް ހުށަ މި ފާސްވިއްޖެ ނުވިއްޖެ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑު ހިތްބޮޑު އިނީމާ އެ މާލަ އެއް ނުކުރެވޭ. އެހެންނަމަ، އިއްޔިރާޒު ނުކުރަން އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ އެ ނިންމާލަން އަވަސް ވެސް ވާނެ ކަމަށް ފެންނާނީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ދެންނެވި އެކަމަކު އިދާރީ މައްސަލަ އަޅުގަނޑަށް އެބަ ވިދާޅުވި އިދާރީ މައްސަލަ އެބަ ވިދާޅުވޭ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަށް ބާރުދީފައި ވާނެ ކަމަށް މި ނިމުނެވެ ދެމޭތޯ. އެއީ އިއްތިރާޒު ވިދާޅު އިންތިޒާމުކަން ނޫނީ އަޅުގަނޑުބެހޭ ވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑުބެހޭ ކަން ބާރުދީފައި އަޅުގަނޑުމެން ރުކުނުގެ އަށްބަލައި އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން. އާދެ، އެހެންނަމަ، އިއްތިރާޒު ނުކުރައްވާ ކަމަށް ވާނަމަ އަޅުގަނޑު ހަމަ އިއްތިރާޒު ވީ ކަމަށް ބަލައިފައި ކުރިއަށް ގެންދަނީ. އެހެންނަމަ، (ނ) މަޖިލީހަކީ ހިމެނޭ ރައީސްކަން ނިސްބަތްވާ މަޖިލީހުގެ އެހެން ރައީސްކަން ބަދަލުވާން ބާރުދީފައިވާ ނަމަ އެ މަޖިލީހުގެ ހުރި ރައީސް ވަކިވިކަމުގެ ރިޕޯޓްގެ އެ މަޖިލީހުގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އެއް ޤަބޫލްކުރާކަން އެވެ. އަދި އެ މަޖިލީހުގެ ހުރި ރައީސްގެ ރައީސްކަމުގެ ގޮތުގެ ޝަރުޢީ ރިޔާސަ އާދެ، މިއަށް އިސްލާހެއް ޤަސަމް ހުށަހަޅުއްވާފައި އެބަ އޮތް. އެހެންނަމަ، މިހާރު އިސްލާހު އޮތް ގޮތަށް ޤަސަމް ވިދާޅުވުއްވާ ފާސްކޮށް އަދި އެއްފަހަރު.

ޖިނާއީ ދާއިރާގެ ދުސްތޫރު މުޙައްމަދު ޤަސަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، އަރިމަތީ ސުރުހީ. މެންބަރަކު ޕާޓީއަކާ ގުޅުމާއި ވަކިވުން. މި ސުރުހީގެ ދަށުން އަންނަ (ނ) ގައި އަޅުގަނޑު ހުށަހެޅި އިސްލާހު އަދި އެއްފަހަރު ދަންނަވާލާނަން. މަޖިލީހުގައި ހިމެނޭ ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވާ މެންބަރަކު އެހެން ޕާޓީއަކަށް ބަދަލުވާން ބޭނުންވެއްޖެ ނަމަ، އެ މެންބަރަކު ހުރި ޕާޓީން ވަކިވާކަމުގެ ލިޔުމެއް އެ މެންބަރަކު މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަށް ހުށަހަޅަންވާނެ އެވެ. އަދި އެ މެންބަރަކު ބަދަލުވާ ޕާޓީގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ ލީޑަރު އެ މެންބަރަކު އެ ޕާޓީ އާ ގުޅިއްޖެކަން އަންގައި އެކަން ލިޔުމަކުން މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަށް އަންގަންވާނެ އެވެ. އަދި އެ މެންބަރަކު ހުރި ޕާޓީން ވަކިވެ އެހެން ޕާޓީއެއްގެ މެންބަރަކަށް ވަކިވިކަން ކަނޑައެޅޭނީ އިލެކްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ލިޔުމެއް އެ މެންބަރަކު މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަށް ހުށަހަޅަންވާނެ އެވެ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ދެންމެ ޒަސަމު އެ ވިދާޅުވި ގޮތަށް މި މާއްދާގެ (ނ) ފާސްކުރަން އިޢުތިރާޟު ނުކުރައްވާތީވެ، އެއްވެސް މެންބަރަކު އިޢުތިރާޟު ނުކުރައްވާތީވެ އެ ގޮތަށް ނިމުނީ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ބަލައިގަނީން. އާދެ، (ރ) ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްނުވާ މަޖިލީހުގެ އިންޑިޕެންޑެންޓް މެންބަރަކު މަޖިލީހުގައި ހިމެނޭ ޕާޓީތަކުގެ ތެރެއިން ވަކި ޕާޓީއަކާ ގުޅިއްޖެ ނަމަ، އެކަން ކަނޑައެޅޭނީ އިލެކްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ލިޔުމަކުން، އެ މެންބަރަކު ގުޅުނު ޕާޓީގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ ލީޑަރުގެ ލިޔުމުންކަމާއި، އެ މެންބަރުގެ ލިޔުމުން މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަށް ހުށަހަޅަންވާނެ އެވެ. މިއީ (ރ) އަށް އެއްވެސް މެންބަރަކު އިޢުތިރާޟު ނުކުރައްވާތީ (ރ) ވެސް ހަމަ އިއްތިފާޤުން ނިމުނީ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ބަލައިގަނީން. އާދެ، ދެން މިހިރަ މާއްދާތަށް މިހިރީ ވަކި އަކުރެއް ނެތަސް. މި މާއްދާގެ އަކުރުގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން މެންބަރު ޕާޓީއަކުން ވަކިވާ ހާލަތްތަކުގައި، ޕާޓީއަކުން ވަކިވެ އެހެން ޕާޓީއަކާ ގުޅޭ ހާލަތްތަކުގައި އެ މާއްދާތަކުގައި ބުނެފައިވާ ލިޔުންތައް މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަށް ލިބުމުން އެ މެންބަރަކު ޕާޓީއަކުން ވަކިވެއްޖެކަން ނުވަތަ ޕާޓީއާ ގުޅިއްޖެކަން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއްގައި މަޖިލީހުގެ ރައީސް އިޢުލާނުކުރަންވާނެ އެވެ. މީގެ ވަކި އަކުރެއް ނެތީ އޮތީމަ އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހެޅުއްވުމަށް އިސްލާހެއްވިއްޔާ މެންބަރަކަށް ފުރުޞަތު އަރުވާނަން.

ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ މަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަދުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިއީ (ބ) އަށް ވާނީ. ފެށައި މި ތަރުތީބު ކުރުވުނީމަ ދެން އަންނަ އަކުރަކަށް ވަންޖެހޭނީ، މިހާރު ޓީޗަރުން ވައިފޫގެ ވާހަކަ މި އޮންނަނީ ޓީޗަރުގައި ހިދުނަ ދުންބަރަކު އެ ޓީޗަރުން ވައިފޫއްޖެ ނަމަ، މި ޖަދުވަލުގެ (ހ) އެއީ. (ހ) ގައި މި އޮޅި އެކަން ކުރަން. ވައިފޫގެ ބޭނުން އެބަ އޮތް ބެނުޒައި މި އޮންނަނީ. އެއީ (ހ) ގައި ޓީޗެގެ ނަމޫގައި އިންތިޒާބަށް ކުރިމަތިލައިގެން އިންތިޒާބުވި މުންބަރަކަށް ވިޔަސް އަދި އަމިއްލަ ގޮތުން އިންތިޒާބަށް ކުރިމަތިލައިގެން އިންތިޒާބުވި މުންބަރަކަށް ވިޔަސް މަޖިލީހުގައި ހިމެނޭ ސީޓް ޓީޗަރުތަކުގެ ތަކުރާރުން ޓީޗަރުންގެ ތެރޭ ނުވަތަ ވައިފޫފިޔަން އެވެ. އަދި އެއް ޓީޗަރު އިން އެކަށް ބަދަލުވެސް ފުވުޔަން އެވެ. އަދި ވައި ޓީޗަރުކަން ނިސްބަތްވާ މުންބަރެއްގެ ގޮތުގައި ފެސް ދިމުކުރިޔަން އެވެ. އެހެންނަމަވެސް، މިގެ (ހ) ގައި މި ބޭނާ ގޮތުން މި ޖަދުވަލުގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މުންބަރަކު ޓީޗަރުން ވައިވި ހަރަކާތްތަކާ އައި، އެހެންނަމަވެސް، އެއީ (ހ) ކުރުގައި މި (ރ)، (ބ) އިންގިލާބޯ. (ބ) ގައި މި ބެނުނީ މި ޖަދުވަލުގެ (ހ) ގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން (ވަގުތީކޮމިޓީތަކުގެ) (ޑ) ނޫނިއްޔޯ ދެން އަންނަނީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

އާދެ، އަދުގަނޑު އަދި އެއްފަހަރު ދަންނަވާލާނަން. ދެންމެ މި ހުށަހަޅާލެވުނީ މި ޖަދުވަލުގެ (ބ). (ބ) ގައި މި ބެނުނީ މިޖަދުވަލުގެ (ހ) ގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން މުންބަރަކު ޓީޗަރުން ވައިވާ ހަރަކާތްތަކުގައި އަދި ޓީޗަރުން ވައިވެ އެއްކަން ޓީޗަރަށް ދެކޭ ހަރަކާތްތަކުގައި އެ މަޖިލީހުގެ ހަރަކާތްތަކުގައި ބެނުފުއްޔާ ލިއުންތައް މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަށް ލިބުމުން އެ މުންބަރަކު ޓީޗަރުން ވައިވެއްޖެކަން ނުލައި ޓީޗަރަށް ދެކެވިއްޖެކަން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއަށްގައި މަޖިލީހުގެ ރައީސް އިޢުލާންކުރަންވާނެ އެވެ. ދެން އަދުގަނޑަށް ފެނޭ ބަދަލެއްގައި ކުރިއްޔާ ވަރަށް ބަޔަކު ފަރުވާނުވާ މިހަކަށްވާނީ އަދުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، މިގައި ޓީޗަރަށް ދެކެވިއްޖެކަން އިޢުލާންކުރާ ވަރަކަ މި އޮންނަނީ. ޓީޗަރުން ވައިވެއްޖެކަން އިޢުލާންކުރާ ވަރަކަ ބޮޑީގެ، މިގައި ހުރިހާއެއްޗެ ވާނީ ހަމަ އަދިއްލަ މިނިވަން މުންބަރުންގެ ގޮތުގައި ވެސް ވައި ޓީޗަރުކަން ނިސްބަތުކޮށް ވަޒީރުގެނަލާ މުންބަރުންގެ ގޮތުގައި ހުރިހާ ބޯޓްކޮށްދޭ ވެއްޖެއްޔާ އެކަން ވެސް އިޢުލާން ކުރުވުންޖެހޭ ކަމަށް އަދުގަނޑު ދެކޭތީވެ އެބައި އިތުރުކުރަން އަދުގަނޑު ފާހެ. އެހެންނަމަވެސް، އެބައި (ވަގުތީކޮމިޓީތަކުގެ) އާދެ، މި އަދުގަނޑު ދެއްކޭ ހުށަހަޅާނީ ބައިޖެހި މިގައި އޮތް ކަމަށް މި ވަނީ ހަރުގެ އަކު ލިބުމުން މުންބަރަކު ޓީޗަރުން ވައިވެއްޖެކަން

ނުވަތަ ޤާނޫނާ ގުޅިއްޖެނަމަ. ޤާނޫނުގައިވާ ވަކިވަކި އިޚްތިޔާރުތަކާ އެ ޤާނޫނީ މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު ކަމަށް

އިޢުތިރާފުކުރެވިފައި ކަމަށް އަދުލުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރަން. އެހެންކަމުން މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ އޮތޯރިޓީ

ޤަސްދުކުރަން އަދުލުގަނޑު ހުށަހަޅަން. އަދި އެއްވެސް މުއައްސަސާއަކުން އިދާރީ ނިޒާމުގެ ދެ ގޮތަށް ނިމުނީ

ކަމަށް ބަލަން. ދެން މި އޮތީ (ށ). (ށ) ގައި ވެސް އަމަލުގެ ޤާނޫނީ ހައިސިއްޔަތު އަދުލުގަނޑު މި ހުށަހެޅުމަށް

މުއައްސަސާ ފުރިހަމަކަން އަދާކުރަން. (ވަކިވަކިއަމަލުކުރުމުގެ) އާދެ، (ށ). މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ވާ ގޮތުގެ

މަތިން މުއައްސަސާތަށް ޤާނޫނާ ގުޅިގެންނެވެ މަޖިލީހުގެ ނިޔާމުގެ ތަރުތީބުގައި އެ މުއައްސަސާތަށް ގުޅުން ޤާނޫނުއެއްގެ

ޤާނޫނުމަސީލި ގަވާއިދުގެ މުއައްސަސާއެއްގެ ގޮތުގައި އެ މުއައްސަސާތަށް ގުޅިގެން ދޭން އޮވެ. އެ ގޮތުން ކަމުދިޔަތަކުގައި

ހިމެނޭ ނިޒާމުބަހައްޓައި ވަރަކަ ދެއްކުމުގެ ފުރިހަމަކުރުމަށް، މި ނޫން ވެސް މަޖިލީހުގެ ނިޔާމުގެ ތަރުތީބުގައި ހިނގާ

ހުރި ކަމެއްގައި އެ މުއައްސަސާތަށް ގުޅުން ޤާނޫނުއެއްގެ މުއައްސަސާއެއްގެ ގޮތުގައި ބަދަލުވެގެން ދޭން އޮވެ. މި މާއްދާގެ

(ށ) އެއްވެސް މުއައްސަސާތަށް އިދާރީ ނިޒާމްތަކާ ކަމަށް ވާނަމަ އަދުލުގަނޑު އެ ގޮތަށް ނިމުނީ ކަމަށް

ބަލާނަން. (ރ). ޤާނޫނުގެ ހިމެނޭ މުއައްސަސާތަށް ހިމެނޭ ޤާނޫނު އިން ވަކިކުރުމަށް ނަމަވެސް އެކަން އެ ޤާނޫނުގެ

ޤާނޫނުމަސީލި ގަވާއިދުގެ ތިޔަގަ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަށް ތިއްބަވާނެ އަސާސީގޮތުން އޮވެ. އަދި އެކަން

ކަނޑައެޅުމުގައި އިދާރީ ބާރު ކޮމިޝަނުގެ ތިއްބަވާ ހުށަހަޅާގޮތް އޮވެ. މިއީ މި މާއްދާގެ (ރ)، އެއްވެސް

މުއައްސަސާތަށް އިދާރީ ނިޒާމްތަކާ ކަމަށް ވާނަމަ އެ ގޮތަށް ނިމުނީ ކަމަށް އަދުލުގަނޑު ބަލާނަން.

(ވަކިވަކިއަމަލުކުރުމުގެ)

<u>މާލެ ދާއިރާގެ މުއައްސަސާތަށް އިދާރީގޮތުން ޤަބޫލު ބޭނުންކުރުމުގެ ވަރަކަތްތެރިކަން:</u>

އަދުލުގަނޑުގެ ފުރިހަ ގޮތުން މި ހަމަ މި މަޖިލީހުގެ އެބަ ޤާނޫނީ ކަނޑައެޅުން އޮތީބައިން، އިޤުތިޞާދީކަން.

ދެން އަނެއްކާވެސް މަޖިލީހުގެ ތަރުތީބު އެކަން އިދާރީ ވެސް އެބަ ކަނޑައެޅޭ. އެ ހަމަ ކަނޑައެޅުމުގައި މި

ބާރުތަކު. ދެން ކަނޑައަޅާ އަދިވެސް އެ ވަރަކަ ނިޒާމުތަކުން ފުރިހަ. އެއީ މިގޮތަށް މި ބާރުތަކު ގޮތުން

ޤާނޫނުމަސީލި ގަވާއިދުގެ ތިޔަގަ މި ހަމަހަމަވެގެން ހިނދު. އެއީ ސިޔާސީ އަނެއް ބަޔަކަށް އޮތް ނަމް ދެއްކޭ. އެއީ އެކަން

ކަނޑައެޅުމުގައި ތިއްބަވާ ހަމަހަމަވެގެން ހިނދު ގާނޫނުގައި ބަޔަކަށް އޮތް ނަމް. އެހެންނަމަވެސް ގަވާއިދުގެ ތިޔަގަ

މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަށް ތިއްބަވާ ހުށަހަޅާގޮތް އެބަ އޮވޭ. ދެން އެހެންނަމަ، އެ ގޮތުން، އަދި އެކަން

ކަރަވަރުކޮންދޫ އިލެކްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ލިޔުމެއް ހުށަހަޅުއްވަންވާނެ އެވެ. އެކަނިވެސް ކުރައްވަންޖެހޭނީ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި ބުނާ ގޮތުން ޤާނޫނުއަސާސީ ދުސްތޫރުގެ ލިޔެކުރުން. އެހެންނަމަވެސް ކުރިގައި އެހެރަ އަކުރުތަކުން މި މަޤުބޫލު ހަސަރާވެރިވެ، މި ހަމަ އެއް ވަރަކަށްއެއް ތަކުރާރުވާނެ އަޅުގަނޑު ހިތަށް އެރި ދަންނަވާލަމުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެން ހަމަ އެގޮތުން ޗެކް (٧) ގެ އެންމެފަހު އިބާރާތުގައި މި އޮންނަނީ އަދި އެކަން ކަރަވަރުކޮންދޫ އިލެކްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ލިޔުމެއް ހުށަހަޅަންވާނެ އެވެ. މި ލިޔުން ހުށަހަޅަންޖެހޭނީ ބޭރުގެ ލިޔެކުމެއް. ބޭރު ލިޔެކުން އަކީ ލިޔުން ހިފައި ނުވާ ދުސްތޫރުގެނުއަށް އިލެކްޝަން ކޮމިޝަނަކުންނެއް. ހަމަ މެންބަރަކު ކަނޑައަޅާގެ ދުސްތޫރީ އެ. އެހެންނަމަވެސް، މި އަލުގު މި ގޮތަށް ފާސްކުރެވުނު ބަދަލުގައި (٧) އަށާރަވަނަ، (٧) އަށާރަވަނަ ހުށަހަޅުއްވާފައި ސެކްޝަން. ދެން ޗާޕްތެރިއަކަށްވެސް ވެސަލް. އެހެންނަމަވެސް، މި ގޮތަށް އެހެން ބޯގަތަ އިއްޒަތްތެރި ނާއިބުރައީސް ނަމަ (٧) އަށާރަވަނަ ކަމަށް ބަލައިގަން. ދެން އަނެއްކާވެސް އިބާރާތް މަޖިލިސް އެއް މި އަންނަނީ. މި މަޖިލީހުގައި މި އޮންނަނީ ކޮމިޝަނުގެ ގޮތުގައި މެސެޖްކަމެއް ކަރަން. މަޑުކުރުގެ މެސެޖްކަމެއްގައި ބޭރުގައި ގޮތެއް ކޮމިޝަނުގެ ގޮތުގައި މެސެޖްކަމެއް ކަރުގެ ފުރުސަތު ލިބިގެންވާ އެވެ. މިގޮތުގެ މަތިން މެސެޖްކަމެއް ކަރުދާސް ދަށު ބޭރުގައިކަން ނަމަވެސް އެއްބަސްވެފައި ގަނަ ބޭރުއިން އެއްބަސްވެވޭ ނަމަ އެ ބޭރުގެ ބާރުލެއްވުން ގޮތުގެ ލިޔެކުން ލިބޭ ސެކްޝަން ހަތަރު ލިއެވުނީ ސެކްރެޓަރިއަށް ގޮތުގެ މެސެޖްކަމެއް ކަރުގެ ހަމަ އެވެ. އާދެ، މި އަދަދު މާއްދާ އެއް އަނެއްކާވެސް ގެނައުމަށް މި އިބާރާތުގައިވާ ބޭރުގެ ބަދަލު ކުރެވޭނެ. މި މާއްދާގެ ފުރުސަތު މި އޮންނަނީ (٢). (٢) ގައި މި އޮންނަނީ މެސެޖްކަމެއް ކަރުގެ ހަމަ ލިބިގެން ފުރުސަތު ބޭރުގައި އޮންނަ މާއްދާ އެއް. އެހެންނަމަވެސް، މި މާއްދާ އާ ބޭރު ބޭރުން ބަދަލުކޮށް އެއްކޮށް ވިދާޅުވާން ބޭނުންވާ ނަމަ އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު އަރުވާނަން. އާދެ، އެންމެ ފުރަތަމަ ޢަލީ އަށް.

މާލޭ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްރަޙީމް ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ މި މާއްދާ އެއީ ހަމަ އިބާރާތް މާއްދާއަކަށްވާތީވެ ގެންނަވަން. އަޅުގަނޑުގެ ބޭނުމަކީ މާއްދާ އެއް އިބާރާތްކަން، އެ ބޭރުގެ އިންގިލާބީ. އެ އިބާރާތަކާއި ގެންނެވުމާއެކު ދެން މި މާއްދާގެ (٢)،

(ހ)، (ނ) 3 ހަމަ އަކުރަކަށް އަކުރުތައް ތަރުތީބުކޮށްދެވޭނެ އެގޮތުގައި ހިފަނީ ހަމަ ބޭނުންވާނެހެން.
އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލީ.

<u>ދިރާސާތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:</u>

އާދެ، އަޑީގެ ހުނަރުވެރިކަން ތަރައްގީކުރުމުގައި ފަދަ. މީސާ މަނިކު ތަރައްގީކުރުމަށް. އެހެންކަމުން އެ ގޮތަށް އިތުރު ފެންބަރަށް އިނގިރޭސި ބަހުގައިވާ ނަމަ ނިމުނީ ކަމަށް ބަލައި މި މާއްދާގެ (ހ) އަކުރުތަކުގެ ދަށުން ކިޔާލުމަށް ގޮތަށް އެކި އެއްގޮތަކަށް އިތުރުވާނެހެން. (ހ). އެއީ މިގެ (ހ) އަށް ތަ މިހާރު ވާނީ އަޖީ އެހެންނަށް. (ހ) ގައި މި އަޑަށް މަޖިލީގެ މަސައްކަތުގައި ޖާބިތަށް ގެޔަން ކިޔަވާދިނުމުގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ފުރުސަތު ލިބިގެންވާ އެވެ. މިގޮތުގެ މަޤާމު މަސައްކަތް ކުރުމަކީ ދަ ޖާބިރަކުން ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ ޖާބިތަކުން އެއްބަސްވުމުގެ ނަމަ އެ ޖާބިތަކުގެ ޖާބިރަށްބޭނުން ގެރިފުގެ ލިޔުން ލިޔެ ސަރުކާރުގައިވާ ލިޔުމެއް މަޖިލީގެ ރަޢީސް އަށް ހުށަހަޅަން ވާނީ އެވެ. ފެންބަރަށް އިނގިރޭސި ބަހުގައިވާ ކަމަށް ނިމުނީ ކަމަށް، މި ގޮތަށް ފުރުސަތު ކަމަށް، އިޢުލާނުކުރުން ފުރުސަތު ކަމަށް އަކުރުތައް ބަލައި. އާދެ، ދަން މި މާއްދާގެ (ހ). މި ގޮތަށް ކަމިޝަނުގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތް ކުރުމަށް އެއްބަސްވުމަށްފަހު މަޖިލީގެ ނިޔާމުގެ ތަރުތީބުގައި އެ ޖާބިރަށް ބޮޑުވުނީ އެއް ޖާބިކުރުގަ އެވެ. މި މާއްދާ އާ ބަލާ ގޮތުން އެއްގޮތް ވިދާޅުވުން ބޭނުންވާ ބޭފުޅުން....(ވަގުތުގެ ކަނޑައެޅުމަށް) އެހެންވީމާ، މި ކަމިޝަނުގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރުމުގެ އެއްބަސްވުމަށްފަހު މަޖިލީގެ ނިޔާމުގެ ތަރުތީބުގައި އެ ޖާބިރަށް ބޮޑުވުނީ އެއް ޖާބިކުރަން އެވެ. ބަލާ އޮތް މާއްދާ އެއްވެސް ފެންބަރަށް އިނގިރޭސި ބަހުގައިވާ ކަމަށް ވާނަމަ (ހ) އެ ގޮތަށް އިޢުލާނުކުރުން ފުރުސަތު ކަމަށް އަކުރުތައް ބަލައި. (ވަގުތުގެ ކަނޑައެޅުމަށް). އާދެ މިހާރު އަކުރުތަކެއް މި އޮތީ ދެލިބިގައި މި މާއްދާގެ (ހ) ނިމިގައި މި އޮތީ. މި މާއްދާގެ (ނ) އެއް ނިމި. (ނ) މި އޮތީ. އެހެންކަމުން (ނ) މިހާރު ހުނަރުވެރިކަމި އިއްޒަތްތެރި ފެންބަރު ގެރިފުގެ ތަރުތީބުގައި އޮތީމާ އަކުރުތައް އެ ވިދާޅުވުމުގެ ކުރިން ދަންނަވާލާނަން.

<u>ހުވަދުބީލު ތަރުތީބު ފެންބަރު ދިރާސާ ކަނޑު ފާހަގަކުރެއްވުން:</u>

އާދެ ސުވާލެއްގާ. ފެންބަރުންގެ ޙާޟިރު އެއްބާރު އަކުރުތައް މި އަށް (ނ) އެއްގެ ގޮތުގައި މި ހުނަރުވެރި (ހ) ގައި ބެހެއްޓި މިއޮތް ކަމިޝަނާ ބޭނުން ވާހަކަ އޮތީގައި ރަށްތަކާ ގޮތެއް އަކުރުތައް (ނ)އެއްގެ ގޮތުގައި މި

ހުށަހަޅަނީ ކޯލިޝަނުން ވަކިވެއްޖެ ނަމަ އެކަން ދެ ޕާޓީގެ ޕާލިމެންޓް◌ްރީ ގްރޫޕުގެ ލީޑަރުން އެ ކޯލިޝަނުން ވަކިވި ދެ ޕާޓީގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ ލީޑަރުން ހަމަ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަށް އަންގަންވާނެ އެވެ. އަދި އެކަން އެންމެ އަވަހަށް ބާއްވާ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއްގައި މަޖިލީހުގެ ރައީސް އިއުލާންކުރަންވާނެ އެވެ. މި ގޮތަށް އިއުލާންކުރުމަށްފަހު މި މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބުނާ ފުރުސަތު ދިނުމުގައި އިދާރީ އިންތިޒާމުތައް ހަމަޖެއްސުމަށް މަދުވެގެން 10 ދުވަހުގެ މުއްދަތެއް މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަށް ޚާއްޞަކޮށް ދޭންވާނެ އެވެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

އާދެ، އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދު ކުރައްވަނީ. އެހެންކަމުން އިތުރު މެންބަރަކު އިޢުތިރާޟު ނުކުރައްވާތީ އެ މާއްދާ (ނ) ފާސްވީ ކަމަށް އަޣުލަބިއްޔު ބަލައިގަނީ. އަދި (ރ) އިއްވާލަދޭނަން. މަޖިލީހުގެ ދާއިމީ ކޮމިޓީތަކަށް ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުން ކަނޑައަޅާ މެންބަރުން އެއް ކޮމިޓީއަކުން އަނެއް ކޮމިޓީއަކަށް ބަދަލުކުރުމުގެ އިޖުރާއަތު ޕާޓީތަކަށް ލިބިގެންވެ އެވެ. މި ގޮތުން އެއްކޮމިޓީއަކުން އަނެއް ކޮމިޓީއަކަށް މެންބަރުން ބަދަލުކުރަން ބޭނުންވާ ނަމަ އެ މެންބަރަކު ނުވަތަ އެމެންބަރުން ހިމެނޭ ޕާޓީގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ ލީޑަރު މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަށް ޗިޓީއަކުން އެކަން މަޖިލީހަށް އަންގަންވާނެ އެވެ. އަދި އެލިޔުމުގައި ބަދަލު ގެނެސް ބޭނުންވާ މެންބަރުގެ ތަފްސީލު ބަޔާންކުރަންވާނެ އެވެ. އަދި އެކަން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއްގައި މަޖިލީހުގެ ރައީސް އިއުލާންކުރުމުން އެބަދަލު އެ ހިނދުން ފެށިގެން ގެނެވުނު ކަމުގައި ބެލެވޭނެ އެވެ.

(ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުރުން).

މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްއަޒީޒު ޖަމާލު އަބޫބަކުރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ މި މާއްދާ ބޭއްވާކަށް. ސަބަބަކީ މިހާރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީތަކުގައި ގިނައިން ދޭނީ ޕްރޮޕޯޝަނަލް ދެއްކޭ ޕާޓީތަކަށް. އެހެންވީމާ އެ އިޖުރާއަތު މިހާރު ވެސް އޮތް. މި ދެންނެވި އެކަން ކުރި ދުވަހު ވީ އެއްޗަކީ އެކަން ނަންގަވާ އޯޑާ، ބައެއް މެންބަރުންނަން ދަތިވެއްޖެ އިނގޭތޯ. އިއްޔެ އެ ތަނުން ވެއްޖެމާ މައްސަލައެއް ނުން. މިސާލަކަށް އެމް.ޑީ.ޕީއަށް އެއް މެންބަރަކު އަނެއް ޕާޓީއަކަށް އެއް މެންބަރަކު

އޮންނަނީ. އޮންނަ އިރުގައި މިސާލަކަށް ކުރިއްޖާ ފެށޭ އަޅުގަނޑުމެން ގެނައީ އެ ގޮތަށް. އަޅުގަނޑުމެން އޮތީ އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް ކާންސެލް ދީފައި އޮތްވާ އަޅުގަނޑުމެން އިޖްތިމާޢީ ކޮމިޓީ ސަބް ކޮމިޓީ އަށް ފޮނުވިއްޔާ ބޭނުންކުރުވީ އެ ތަނަށް ފަށައިގަންނަވަން. ބަދަލުކުރުމުން އެ ވަރު ކޮމިޓީ އަށް އިބުތިދާ ކޮމިޓީން އަށް ކޮމިޓީގައި ބަދަލުކުރެއްވުމުގައި ނިންމުމަށް ކޮމިޓީގަނޑު ބޮޑުކަމެއް އެ މައްސަލަ ނިންމުން. ބަޔަކު ވިދާޅުވީ އެ ފަހަކަ ދުވަސް. އެހެންވީމާ މިހާރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހެޅުމަށް މި ފުރުސަތަ ދިނުން މިހަކަން ނުނިން. އެ މެންބަރު ތަފާސީލު ހުށަހެޅުނު ފުރިހަމަ ކުރަން. މިހާރު އޮތީ ބަހުސަކުރީ. މި މާއްދާ ގެނައީ ކޮމިޓީއަށް އިތުރު ކޮންސެޕްޓްސަހަކަން ފާސްކުރުން އަޅުގަނޑުމެން ހިމާޔަ މި މާއްދާ އަޅުގަނޑުމެނަށް ނުފެނޭ ބާއްވާކަން. އެއްވެސް މައްސަލަ އެއް ނިމިއްޖެ މިހާރު.

ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ މަނިކު ފަރާތުން ދެއްކެވުން:

މި މާއްދާއަށް އަޅުގަނޑު އަސާސީގައި މި މާއްދާ އަށް ސިފަ މަޖިލީހުގެ ރައީސް ޖުމްހޫރިއްޔާ އިން މާއްދާ އެއް އިންތިޚާބު. އަޅުގަނޑުއެއް ނޫން މަޖިލީހުގެ ރައީސް އާ ތަސްދީޤު. އަޅުގަނޑު މި ހިފައިގެން ދިޔައިމަ މިއަދު މަޖިލީހުގެ ރައީސް އިތުރުކުރެއްވި މާއްދާ އެއް. އަޅުގަނޑު ބެހެން އިދާރީ ގޮތުން ކޮބައިތޯއޭ ދަތިތަކަކީ. ވިދާޅުވި ތިމަންނަ އަށް ވަރަށް ދަތިތަކެއް އެ ހިފާނެ ހުށަހެޅި، އެ ހިމާ ވައި ނުވިމަ. ދެން ތިމަންނަ މަޖިލީހުން އޭނާ ހުށަހެޅިމާ ދެ ޖާގަ ދެ ޖާގަގެ މައްސަލަ އެއް ނެތިއްޔާ ކޮމިޓީން ފާހަގަ އައި އަޅުގަނޑުގެ ޖާގަ އެއަށް ހިފާނެ ބަޔަކާ ނޫނިއްޔާ ތިމަންނަ އަށް ހިމާޔަތްދޭނެ މީހަކަށް. މަޖިލީހުގައި ކޮންމެ ގޮތެއް ވިއަސް އިދާރާ ކޮބަ އެއް ޖާގާ ހިފާނެ ނަން. އެއީ ކޮމިޓީ އެއް އޮންނަ އަޅުގަނޑުމެން ހާމަވި އޮންނަ ކޮމިޓީ އެއް. އެހެންވީމާ އޮތީ ގަވާއިދެއްގައި ޖަހައިފައި އޮތިއްޔާ ތިމަންނަ ހަމަ ހުރި ކަމެއް ކަމަށް ބަލާ މިސާލަކަށް ޖާގާ ހިފާ.ޑީ މިހާރު ތިމަންނަ މަސްއަލަ ބޭނުމާއި މިހާރުވެސް މިކަން ހުށަހަޅާ އެމް.ޑީ.ޕީ ގެ މިހާރު ހުށަހަ ކަމެއް ޖަހައިގެން ނޫން. އެހެންވީމާ ގަވާއިދުގައި މިހި ބާރު އޮތިމާ ތިމަންނަ ހަމަ ވަރަށް ފުރުސަތުވާނެ. ގަވާއިދުގައި ޖާގައިޖެހުން މި ތަނުގައި އޮންނާނެ ފޯރުވަން. އެހެންވީމާ އެޖެހިޖެހޭ އެއް ގޮތަށް ބަދަލުކުރަން. އެއީ އެ ވިދާޅުވި އެއްކަލި.

ބަރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒު ފަރާތުން ދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މިހާރު އެބަ އޮތްތޯ އެހެން ބަދަލުވާއިރު އެކަން އިޢުލާނުކުރަން އެހެން ގޮތެއް. ގަވާއިދުގައި ނެތެއް ނޫންތޯ އިޢުލާން ކުރަންވާނެއޭ. އެހެންވީމާ އަޅުގަނޑުމެން ހިފަނީ ގަވާއިދުގައި ހިމެނުން މިއީ މުހިއްމު ކަމެއް އިނގޭތޯ. ނެތިއްޔާ ރައީސްއަކަށް އިންނަވާ ބޭފުޅަކު އިޢުލާނު ނުކޮށް އިންސާފުއާ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނީ މުއައްސަސާތަކުގެ ނަންތަކެއް. އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑު ފަސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނޫނިކަ ވިޔަފާރި ކުރަމުންދާ ކުންފުނި އެކަން ބަދަލުކުރާނީ އެހެންވެއްޖެއްޔާ. އެކަން ނުކުރެވޭނަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ މުއައްސަސާތައް ފޯމު ހަމައެކަނި ދާއިރު ފަސް. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އެކަމަކު މަޖިލީހުގެ ރައީސް އެކަން ގަވާއިދުގައި އިޢުލާނުކުރަންވާނެ އަޅުގަނޑުމެން ގަވާއިދުގައި މުއައްސަސާތަކުގައި ހިމެނޭނެ އަޅުގަނޑަށް ރިޕޯޓު ޙަވާލުކުރުމުގައި ޤާނޫނީ މުއައްސަސާތަކުން ފަސް އެކަން އިނގޭނެ. އެހެންވީމާ އެ ސަރުކާރުގެ އަޅުގަނޑަށް ވެސް މި ގޮތަށް ބަލައިގަން.

މާލީ ދާއިރާގެ މުއައްސަސާ ޤާނޫނީގޮތުން ޖަވާބު ދާރީކުރުމަށް ތަރުޖަމާކޮށްދިނުން:

މި ގޮތަށް ވަށައިގެން އަޅުގަނޑު އެބަޔަކު ސިޔާސަތު އިނގޭތޯ. ހަމަ މަސައްކަތަކީ ދިމާވާގޮތް ގޮތެއް. މިސާލަކަށް މި ކަމަށް މުއައްސަސާ ހަމަ އެކަމަ މުއައްސަސާތަކަށް ހަމަ ދެވޭނެ ފަސް ހަ ކުރިއަށް ވަގުތުގައި ވާހަކަ. އެކަމަކު ގޮތަކަށް ނޫނަސް ވާނީ. ޖަވާބު ކަށަވަރުކުރާއިރު ހަމަ މިސާލަކަށް ބަލާ ކުރިއަށް ނިންމާލުމަށް މި ރިސާލާތަށް ވަކިވެއްޖެ އަސްލާ ދެން އޮންނަ ކުރިއަށް އަސްލާ ކުރި އަށް ވަގުތު އެހެންވާނެ.

(ވަގުތީގޮތުން ހުއްޓުން)

ޗިޓުސަމަރީ ތަރުޖަމާކޮށްދިނުން:

މާދަމާ މިހާރު އެހެންވީމާ ހިނގާ ބަލާކަމަށް މި ކުރީ އެއްގޮތް ކުރިއަށް. މިހާރު އެއްފަސް ހިނގާ ބަލާކަމަށް މި މާއްދާ ހުރި ނޫން. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑު މުއައްސަސާ ޤާނޫނީގޮތް ނުކުރަތްއާމު މި މާއްދާ އެ ގޮތަށް ނިމުނީ ކުރިއަށް ބަލާނަން. މާދަ ދެން އެބަ ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަޅައިދީ ކަމާ ސިޓީގެ އެއް. މި ސިޓީގެ ކަންތައް މިއަދު ބަދަލުކުރުން ނިންމުމުގެ ކުރިން ނިންމާލަފައިވާ މި ވާހަކަ ދަންނަވާލަން. މިސިޓީ އަދިއަސަލަ މި ކަމަ ކުރީ ދުވަހު ވެސް ސިޓީ އަދިއަސަލަކަމަ މާޒީގެ ވެސް ސިޓީގެ ސަރުކާރުތަކުން އެސޯސިއޭޝަނުން ސިޓީ އެއް

ހައްސަ މި އޮޑީ. އެ ސިޓީ އަޅުގަނޑު ހިއްވަރުދޭނަން. ރާއްޖޭގެ އަތޮޅު އޮފީސްތަކާއި ރަށު އޮފީސްތަކުގެ
މުވައްޒަފުންގެ އޮނިގަނޑުގައި މިސާލު ހިމެނޭ ގިނަ އަދަދެއްގެ މަޤާމުތައް ނިރުމާނާ އެ އޮފީސްތަކުގެ
މުވައްޒަފުންގެ އާ އޮނިގަނޑެއް މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްއެފެއާޒުން ތައްޔާރުކުރައްވާ، އެ އޮނިގަނޑަށް
އަމަލުކުރައްވަން ފެއްޓެވުމަށް ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ތައްޔާރުވަމުން އެބަ ގެންދަވާ ކަމަށް މި
އެސޯސިއޭޝަނުން މަޢުލޫމާތު ލިބިފައިވާ އެވެ. މިއީ ސިވިލް ސަރވިސްގައި އިޞްލާޙުކުރުމާ އެކު ޚިދުމަތް
ކުރަމުންދާ އެބައި ސަބަބަކީ މުވައްޒަފުންގެ ވަޒީފާ ގެއްލިގެން ދިއުމުގެ އިތުރުން ފަރުދުކަށް އުސޫލުން އިދާރީ
ދާއިރާތައް ހިންގުމަށްޓަކައި ރާވާ ކައުންސިލްތަކާ ފަރާތްތަކުން ގޮތުގައި ރަނގަޅުކުރުވާ ވަސީލަތްތައް އެކަށީގެންވާ
ގޮތަކަށް ކުރުމަށް ހުރަސް◌އެޅުން ކަލެއް ވެސް މި އެވެ. މީގެ ސަރުކާރަކަން ވިސް ރާއްޖޭގައި މީޙާ ވަރަށް ނުތު
މިންގަ އަދަދު އަސްއަލާފެސް ވަރަށް ބާޒާރު އިޤްތިޞާދީ ޖޯލާ ހަބުރާ އިންތިޒާމުތަކުން ރާވާ ރިލާފު
ކުރުމުގައި އެހެން ބާބަތެއް ހަރުދަނާކުރުމަށް ސަރުކާރުން އެ ކުރުމުގެ ވަޒީފާތަކުން ރަސްމީ ދާއިރާތަކުން
ފިނޭންޝަލް ފުރަތަމަ މަސައްކަތް ފެށި ހިނދު ގޮތުގެ ސަލާމަތަކީ ތަފާސް ދަމަހަމަ. އަދިވެސް ހިސާބަށްވުރެ ފަސޭހަ ސިވިލް
ސަރވިސް ކޮމިޝަން ބޭނުންކުރަން ޚިދުމަތް އަހަރެމެންގެ އުސޫލުތަކަށް ގެނެވުނު ވާޖިބު މުވައްޒަފުންނަށް ބޭނުމީ
ފުރުޞަތު އިތުރު ބަދަލުކުރެވޭ ހުރިހާމެ ކުއްލިއަކަށް ކުރުމުގައިވެސް ވަކި ދަމަހަމަ ދިނުން ކުރާ ކަމެއް ނުވެވޭ.
މިހާރުގެ ބަޖެޓު ކުރިމަތިލާ ބޭނުމެއް އަދި ކާކަށް ދަރިވަރުން މުވައްޒަފުން ކަނޑައަޅަ އަދަދު
މަދުކުރުމުގެ އެސޯސިއޭޝަން. މިކަން އިހުސާސް ބަޔަކާއި ހުރުމަ ވިޔަފާރި އަދި ބަޖެޓު ހުރިހާ ގޮތެއް އެކު
ސިވިލް ސަރވިސްގައި ހިދުމަތް ކުރާ ބައެއް މުވައްޒަފުން ވެސް މަގުމަ އޮފީސްތަކަށް ނުވަތަ މަސައްކަތް
ނުކުމެ ކަމަށް ހުއްދަވާ ވަކި ޖަމާ ވަޒީފާތަކަށް ވާދީ އެވެ. މިހާރު ސިވިލް ސަރވިސްގެ އެކި އިދާރާތަކުގައި
ހިސާބު ހޭދަ މަގާމުތަކަށް މިހާރު ނުވަތަ ވެސް ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ހަމަޖެއްސެވީ ރަސްމީ
އެވެ. އޭގެ އެންމެ ބޮޑު ސަބަބަކީ ކަމަށް އެސޯސިއޭޝަން ވަނީ ސަރުކާރުގެ ހަރަދު ކުޑަކުރުމުގެ ސިޔާސަތެވެ.
އެހެންކަމުން ވަޒީފާއާ އުސޫލުން އިދާރީ ދާއިރާތައް ހިންގަން ފަރާތްތަކުން އެ އިދާރީ ދާއިރާތަކަށް އިތުރަށް
މުވައްޒަފުން ބޭނުން ވެގެން ހަމަޖެހިފައި ނުވަތަ އެ މަޤާމުތައް އުފެއްދުމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ ހޯދުމަށް
މަސައްކަތް އެ ކޮމިޝަނުން އެކަމާ ކަމުގެ އެއްވެސް އުސޫލެއް ނެތެވެ. ވީމާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް
ވާޖިބުކުރާ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޒިންމާ ވާނީ މަޖިލީހުން ފާސްކުރައްވާ ދެމިއޮތުމުގެ ބަދަލުގައެވެ ޒިންމާ ތަސްދީޤު
ކުރައްވައިދޭ އެ ޒިންމާއަށް އިދާރީ ދާއިރާތަކާ ހަވާލުކުރުމާ މަސައްކަތްތަކުގެ މައްސަލަ ބައްލަވާ ދިރާސާ

ކުރުމަށްފަހު ގެނުވީ މިހާރު އަތޮޅު އޮފީސްތަކާއި ރަށުއޮފީސްތަކުގައި އޮތް މުވައްޒަފުންގެ އާއިލާއިން ބަދަލު ނުގެންނެވުމަށް ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން އަންގަވައިދެއްވުން އެދި ދެންނެވިލެވެ. މި ސިޓީ ފޮނުވާން ކޮޕީ އެއް ނިންމުމަށް މި އޮފީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުށަހެޅިފައި. އަޅުގަނޑު ދިރާސާ މަނިކަން ފުރިހަމަ އަރުވަން.

ހުށަހެޅުން ދާއިރާގެ ތަފާތު މުސާރަ ކަނޑައަޅާގޮތުން:

ދެ ކަމެއް އެބަ އޮތް. ރަށްއޮފީހުގެ މަޤާމުތަކަށް އެންމެހާ ސިޓީ އެއް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮމިޝަނުން ކަތިމަތަކަށް ނުފޮނުވޭ ހިނގައި. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް އެހެން ކޮމިޝަނަށް މަސައްކަތް ހަވާލުކުރަނީ ހާލަތު އާއިލާއާ ގުޅިގެން. މިގޮތުން ހުރަހަކަށް ކަމަކީ މި ސިޓީގައި އެބަ ވިދާޅުވާ ދިމަންދޭސްނަން ޝަހުރުކުރުވާ ކަމެއް ކުރަމުން ގެންދާ ކަމަށް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޝަހުރުކުރުވާ ކަންތައްގައި ހިފާ އެ ކަންތައް ތަރުޖަމާކުރަން ތިބޭ ބަޔާ ހުނު. އަޅުގަނޑުމެން ފާޑުކިޔާ ހަދާލައި އޮވެ، ފާޑުކިޔާގެ ބަރު ކަނޑައަޅާ ނުވަތަ ފާޑުކިޔާ ހިތްވަން ބަހުރު ކަމެއް ކުރިމަ އަޅުގަނޑުމެން އެ ކަމާ ދުރުވެ ފަހަނަޅައިގަތުން. މި ގޮތަށް ކުރާ ކަންތައްތައް ބެލުމަށްޓަކައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންޓިކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނާއި އަދި މި ރާއްޖޭގެ ފުލުހުން އޮފީހާ މި ވަނަވަން އެބަހުރި ބަޔަން ޖެހޭއި ކަރުދާހާ މަދަނީ ކުއްލިއޮ ބަޔަން އެއީ. ދެން އޮތީ އަޅުގަނޑުމެން ހަދަފައި އޮތް ފާޑުކިޔުން ކަމެއް ނިމިގެންދާނެ ގޮތެއް. ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ބާރުލިބިގެންވާ ސިވިލް ސަރވިސްގެ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރުމަށް. ސަރުކާރުން ބާރު ލިބިގެންވާ ސަރުކާރުން ކަންކަން ހިންގުމަށް. އެހެންވީމާ، އެ ކަމެއް ހިމާ ނިމުނީމާ އެ ކަމެއްގައި ހުރި މައްސަލަތަކެއް ބަލާފައި އެ މައްސަލަތަކުގެ ތެރެއިން ގޮވާލައިދީ ނުވަތަ ފާޑުކިޔުން ހަދަންވެއްޖިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން އެކަން ކުރެވޭނީ. އެހެންނޫނީ މިއަދު ސިވިލް ސަރވިސް އިން ކަނޑައަޅަމުން ގެންދާ ކަމުގެ ނުވަތަ ސަރުކާރުން ކުރަމުން ގެންދާ ކަމުގެ ހުއްޖަތްމަދުވެފައި އޮންނާނެ މި މަޖިލީހުގައި ކުރިއަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅުމާ ބެހޭ ކަމެއް. އެހެންނޫނީ އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތްތަކަށް މި އެއްބައެއް ފާހަގަކޮށްލަން ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ނުވެއްޖެ މި އިސްލާހުކުރުމުގެ ކަމެއް. މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ބޭރުއިން މި ކޮމިޓީ އަށް އެ މިހާރުވެސް މި ވާހަކަ ފާހަގަކުރިން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު މި ނުފޫޒު ވާހަކަ އެއް ނުދަންނަވަން. އެކަމު ދެން އޮތީ އެހެން ހަރުގެ ނިންމާލަމުން ވެސް މި ވިދާޅުވީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރުވާނެ ކަމެއް ނެތް. ވީމާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ތަމްރީނުކަމު

އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނު ބިލު މަޖިލީހުން ފާސްކުރައްވާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެ ޤާނޫނު ތަސްދީޤު ކުރައްވާއިރު އެ ޤާނޫނުން އިދާރީ ދާއިރާތަކާއި ހަވާލުކުރެވޭ މަސައްކަތްތަކުގެ މައްޗަށް ބައްލަވާ ދިރާސާ ކުރުމަށްފަހު ގުޅޭ މިހާރު އަތޮޅު އޮފީސްތަކާއި ރަށު އޮފީސް މުވައްޒަފުންގެ އިނގޭނެގޮތަށް ބަދަލު ނުގެނެސްދިނުމަށް ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް އަންގަވައިދެއްވުން އެދި ދަންނަވާލީމެވެ. މި ތަނަށް ކޮމެޓީއަކަށް ނުކުތާ ބަލައި ނުން. އަޅުގަނޑުމެން ކުރަމުންދާ ނުކުތާތަކަށް އެ ކަމުގައި. އޮތީ މި ބަހުރުވައި ބަދަލު އަކަށް ކުރާ ކަމަކަށް ވެއްޖެ އޮތީ ބާރު. އަޅުގަނޑުމެން ފުރުސަތު މި ސިޔާސީ ޖަވާބު މި ބޭފުޅުން ހަމަ ސިފަ ހަމަޖެހިގެން ބުނެވޭނެ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކަންކަން ހިމެނުނު ކަންކަން ގޮތުން ކޮމިޓީތަކަށް މައްސަލަ ފޮނުވޭނެ މިކަހަލަ މިކަހަލަ ކަންކަން ގެނައުމަށް. އެގޮތުން ކޮމިޝަނުގެ ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެން އޮފީސް ކޮމިޝަނެއްގެ މައްސަލަ އެއް ނުފޮނުވޭ. އެހެންވީމާ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން މި ސަބަބު ހުރެ ފޮނުވަން ވީތީ ބާރު. މިގޮތަށް މި ގޮތް ސަރުކާރާއި އަދި ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން ބަދަލުވާ މައްސަލަ އެއް. މިގޮތަށް ހަމަޖެހޭނެ ކަމަށް އޮތީ ފިޔަވަޅު ދެއްވާ މިކަން މި ގޮތަށް ކޮމިޝަނަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަ ކުރަން.

ބާރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޢު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް މުސްތަޤިއްލު ގޮތުގައި ހަރަކާތްތެރިވުމަށް ވަކި އިންޑިޕެންޑެންޓް ހިނގަމު. އެ ބޭފުޅުންގެ ޤާނޫނާއި އެ ބޭފުޅުންގެ ގަވާއިދާއި އެއްގޮތަށް ގޮތުގެ މަތިން އެ ބޭފުޅުންނަށް އެބަ އޮތް ބާރު ޖާގަ ލިބިފައި. އެ ބޭފުޅުންނަށް ނުކުޅެދޭ ވަރުގެ ކަމެއް އެ ބޭފުޅުންގެ އިޚްތިޔާރު ހަމަ ކަމަކަށް ވަކިން އަޅުގަނޑުމެން ހިތުން އެ ބޭފުޅުންނަށް އެބަ އޮތް އެ އިންސާފު އަޅުގަނޑުމެން އެނގޭނެ. އެ ބޭފުޅުންނަށް ކަމެއް ބޭފުޅުން އެ ބޭފުޅުންގެ ސިޔާސަތު ބޭފުޅުން ހިތަށް އަރާ ބަލާ އެ ބޭފުޅުން ކަމެއް ކުރާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ނުޖެހޭ މިއަދު އެޅުމަށް ވާ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ހިތުން ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަންގާނެ އެ ބޭފުޅުންގެ މުސާރަ އެ ބޭފުޅުންނަށް ކުރެވޭނެ ވަންޏާ. އެހެންވީމާ މި ސިޔާ އަދި އަޅުގަނޑު ހިތުން އަޅުގަނޑުމެން އެއްވެސް ކޮމިޝަނަކަށް ފުރުސަތުދެވޭނެ އެއްޗެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލެއް ނުކުރަން.

ގާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްއަޒީޒު ޖަމާލު އަބޫބަކުރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރަނީ މާ ރަނގަޅުކޮށް މި ތަނަށް އަންނަ ސިޓީތައް ދޮށުގައި އަމަލުކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލެއް ނުކުރެވޭ. މީގައި އެބަހުރި ކޮންސަރންތަކެއް އިނގޭތޯ. އެހެންވެ އެކަން ބަދަލުކުރަންޖެހޭކަމީ ބަލާލާއި ދެން ފިޔަވަޅު އަޅާނީ. ދެން ހަމަ އަންނަ ސިޓީ އެއް ބަލާނީ އަނބުރާ ޒިންމާދާރުވާ އިޖުރާއަތުތަކާ ދޮގުކޮށް އަޅުގަނޑު◌މެން ވިސްނަނީ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލެއް ނުކުރެވޭ. ދެން މޫސާ މަނިކު ވިދާޅުވިހެން މިކަން ނިމުނީމާ ކޮމިޓީސްޓޭޖަށް މަޖިލީހުން ކަމަށް ފޮނުވާ ފިޔަވަޅު އަޅާނީ. މީގައި މިހުރި ކަމެއް ފެށިއްޔާ ދިމާވެދާނެ މައްސަލަތަކާއި މައްޗަށް ކަމެއް ކުރުމުގެ ކުރިން ފިޔަވަޅު އަޅަން ވިސްނަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް. އެހެންވީމާ، މިކަން އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަނީ މިކަން ހިނގާ ގޮތައް ނުވަތަ ކުރިން◌ެއް އޮތް ކަމެއްތޯ ބަޖެޓުގެ ބޮޑުމިންވަރަކާ މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވަން އަޅުގަނޑު ބޭނުން ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. ދެން ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަދަލު ދައްކާ ވާހަކަ އެއް އަދި ނޫނީ އަދިކޮށްގެން ބަޖެޓަށްގެން އަދި ދިރާސާކުރާ ބަލާ ފޮނުވާ އުސޫލުން ހަމަ ބަދަލުކުރުން އަޅުގަނޑުމެން ނުކުރޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގެއްލުމެއް ނެތޭ ބަދަލު މި ދިރާސާކޮށްގެން ދޭ ވިޔަފާރިން މިއަށް ޖަވާބު ދެއްވަން ނިންމުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ކަމަކީ ދިރާސާކުރުމުގެ ނޫނީ ކަމެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލު ނުކުރަން. މީގައި އެބަހުރި ހަމަގައިމު ވެސް ކަންބޮޑުވުންތަކެއް. އެއްވެސް ރަނގަޅު ކަމެއް ވެސް ނޫން މި އޮޅޭ. އެއީ ވަކި ކަމެއް ދިރާސާކޮށްގެން ނޫނީ އިތުރުގޮތަކަށް ނުކުރަން. އެއީ ސަބަބަކީ ރައްޔިތުންނަށް ލިބިދާނެ ގެއްލުމަކަށްވާތީ. އެހެންވީމާ، މިކަމަކީ ކޮންސަރންތަކެއް ހުރި ސިޓީއެއްކަން އަޅުގަނޑުމެން އެއީ ރަނގަޅުކަމަކީ ހަމަ އަދި ދިރާސާކޮށް ބަލާ ފޮނުވާ އުސޫލުން ވަގުތުން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ނުފެނޭ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ދެން މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އެއްބަސް ނުވެވޭ ކަމުގައި ވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަނީ މި ކޮމިޓީގެ ފުރިހަމަ ކަމުގެ އެންމެ ވަގުތީގޮތެއްގައި ނިންމަން. އެހެންނޫނީ އަޅުގަނޑުމެން ފެނޭ މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީ އަށް މި ފޮނުވަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދި ގަވާއިދުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ)ގައި މި ވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 99 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތަކާއި ބިލުތައް ސިޓީތައް ކޮމިޓީތަކަށް ކަނޑައެޅުން. އެހެންވީމާ،

އަޅުގަނޑުމެން ސިޓީ އާ ދޭތެރޭ އެއްވެސް ގޮތެއް ނުނިންމަން. އަޅުގަނޑުމެން ހަމައެކަނި ކޮމިޓީ އަށް ފޮނުވާނީ. ކޮމިޓީން މިއަށް ދެއްވާނެ ޖަވާބަކީ މި ސިޓީގައި މިހުރި ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ކަމެއް ނޫން ކަމަށް ގަވާއިދުގެ މަޖިލީހުގެ 99 ވަނަ މާއްދާގެ. [illegible] 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ވ). އާދެ އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ މޫސާ އަށް ފުރުސަތު އަރުވާނަން.

ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މޫސާ މަނިކު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެވަނަ މައްސަލަ މި އަންނަނީ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކަށް މައްސަލަ އެއް ފޮނުވާއިރު އަޅުގަނޑުމެންނާ ދިމާލަށް އެހެން ކޮމިޓީތަކުގައި ތިއްބަވާ ބޭފުޅުން ފުރައްސާރަ ކުރާ ގޮތަށް ކަންތައްކުރުވުމަށް ނުވާނެ. މިހާރު ކުރި ދުވަހު ޖަލްސާގެ ގޮތުގައި އޮތް މީހަކު މި ތަނަށް ސިޓީ ފޮނުވި. އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހަށް އެއްޗެއް ބަލައިގަތުމުގައި ތަނަކަށް ފޮނުވާއިރުގައި ގޮތުގައި ބަންދުކޮށްލުމުގައި އޮންނަ މީހަކަށް ސިޓީ ފޮނުވުން ގޮތެއް ވެސް އަންނަނީކަން. އަދި އެހާ މަސައްކަތް ކަމެއް ނޫނެއް. އެހެންވީމާ މިއީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް. ކޮންމެ މީހަކު ވެސް. އާދެ، އާދެ، މިނިސްޓަރަކީ. ކޮންމެ މީހަކު ވެސް މިއަދު އަންނަނީކަން އުސޫލުތަކުން. މިސާލަކަށް މި އެސޯސިއޭޝަންގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައި އޮތް ބައެއް. އެސޯސިއޭޝަނަކުން ފޮނުވި ސިޓީ އެއް. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ދަންނަވާ މިނިވަން މުއައްސަސާތަކަށް ބައިވަރު މަސައްކަތް އެބަހުރި ހިންގަން. ހުއްޓާ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ވިދާޅު އެއްޗެއް ނުނިކުމާ އެ ބަޔާންތަކަށް ފޯރުވާ، އަނެއްކާ އެ ބަޔާނަކީ މިކަން ބަލަންވީ. މީގައި އަސްލުގައި އަޅުގަނޑު އެއްގޮތަކަށް ވެސް ސިޔާސީ ނަޒަރަކުން ނުވިސްނަން. މިހެންނަމަ ސިޓީ ކޮމިޓީ އަށް ދާނީ ހާލަތުގައި ވެސް ސިޓީ ފުރުސަތުދެވިދާނެ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން އެއްގޮތަކަށް ފުރުސަތުދޭއިރުގައި މި އަދި ވާން ކަމަކަށް. ތިމަންނަމެންނަށް އެބަ ފުރުސަތުދޭ ކަމެއް މިހާރު ވެސް އެސޯސިއޭޝަނުން ހުށަހެޅި ކަމެއް. ތިމަންނަމެންނަށް އެބަ ފުރުސަތު ދެވޭނެ ކަމެއް އޮތީ ހަމަ އެ ކަމަށް. ގޯސްކަމެއް ނުހުރެ އަޅުގަނޑުމެން ކަމެއް ކުރުމުގައި މި އަދި އަޅުގަނޑުމެން ބަލާނީ ކަމެއް ކުރާ މީހުން ޖަވާބުދާރީ ކުރުވުމަށް. މި ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ކަމެއް ކުރުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުރުސަތު ވިސްނުމުގައި ކަމެއް ކުރަނީ އެ މީހުން ޖެހިލުން ބަޔާންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނާ ބައްދަލުކޮށް ވާހަކަދައްކާނަން. މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ އިދާރީ ކޮންޓްރޯލް ތެރެއިން މި ކަމެއް

ނުކުރެވުން. އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ އޭޖީ އެ ވިދާޅުވި ގޮތަށް ފުރު ކަރުދާހުގައި ބަހުސްކޮށްލާ ގޮތެއް ނިންމާލުން.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އާދެ ފުރު ކަރުދާހުގައި ބަހުސްކޮށްލާފައި ވެސް ގޮތެއް ނިންމާލެވިދާނެ. އެ◌ެހެންނަމަވެސް މީގައި ސީދާ އެއް އަޑުވެއްޖެ ނަމަ އެއަށް ކޮންމެވެސް ޖަވާބެއް ދިނުމަކީ ވެސް ހަމަ މަޖިލީހުން ކުރަންޖެހޭނެ ކަމަކަށް ވާތީވެ މި ސިޓީގައި މިހިރަ ކަންތައްތަކީ ބެލުން ނުކުތާ ކަމެއް ކަމަށް ވާނަމަ ބެލުން ނަމަ ކަމެއް ނަމަވެސް ޖަވާބެއް ދަންނަވާލަން އެއް އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީއަށް ދަންނަވާލަން.

މާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްއަޒީޒް ޖަމާލު އަބޫބަކުރު ފާހަގަކުރެއްވުން:

އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ހުސްވަގުތުތައް އެއްކޮށް ދެއްވާލަން ނުފެންނަ ފަހަރަ ދަންނަވާލަން އެއް ފަހަރަ އަދި. ދެން އޮތް ފަހަރަ އަދި ދެން ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ޑރ. ކޮމިޓީގެ ބޭނުމަކީ މި ތަނަށް އަންނަ ސިޓީތައް ފޮނުވާތީ ކޮމިޓީ ނިންމުން ދެއްތޯ. އެހެންވީމާ އެކަން ނިންމާލައި ފޮނުވާ. ދެން އެ ކޮމިޓީން ނިންމާ ގޮތެއް ނިންމުން އެއީ..

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އާދެ އަޅުގަނޑުމެން ދެން އޮންނަ ބައްދަލުވުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިއާ ބެހޭ ގޮތުން ވަކި ގޮތެއް ނިންމާނީ. ޝިފާޢުގެ ފުރުޞަތު ޝިފާޢު ދުސްތޫރީ ކޮމިޓީގައި އަޅުގަނޑު ބަލަން. އެއީ ބޭރުކު ޖަލްސާ މިއަދު ގޮސް ހުސް ވަނީ. އެހެންވީމާ މިއަދު ބައްދަލުވުން ނިންމާލަން. ވައްސަލާމް ޢަލައިކުމް.